

UNIVET

AZ ÁLLATORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

VII. évfolyam, 2. (26.) szám 2023. június

Lapunk tartalmából

Dr. Cseh Sándor: Üllőtől Kaliforniáig
– egy élet a születés körül

14

Varga Gabriella:
"Mindig a megoldást keresem"

16

Fenyvesi Zsófia: "Hamar megtalálja itt mindenki a helyét és a társaságát"

18

Szellemi tűzijáték	
Hódmezővásárhelyen	3
Az Egyetem Rektori Hivatalából jelentjük	4
Családi Hétfő: a lila ködtől a konfliktusok kezeléséig	5

Okulárok halványuló nyomai	6
Szakmai, emberi helytállás, hazafiság	8
Állatorvosokat a vidékre?	
Kettőn áll a vásár	10

OTDK: 4. előségi 2. szekcióban	13
A Bos-Genetic Kft. a felsőoktatás szolgálatában	13
Dr. Kutas Ferenc búcsúztatása	20
Lótenyésztés TanTúra 2023	21

V. Fogathajtó és Főzőverseny	22
Equus Napok	25
Hawaii hangulat és tökéletes magyarság	28
Hawaiian vibes and flawless Hungarian	30

ENGLISH SUMMARY

Intellectual fireworks in Hódmezővásárhely	32
Interview with Prof. Dr. Sándor Cseh	33
Interview with Gabriella Varga, the secretary of the Rector's Office	34
Interview with Zsófia Fenyvesi, the head of the Special Equine College	35

UNIVET Az Állatorvostudományi Egyetem lapja. Főszerkesztő: **Balázs Gusztáv**. Kiadja az Állatorvostudományi Egyetem. Felelős kiadó: **Dr. Sótónyi Péter** rektor. ISSN 2631-1852 Nyomdai kivitelezés: Prime Rate Kft. A szerkesztőség postacíme: 1400 Budapest, Pf. 2. Telefon: (1) 478-4100, e-mail: webmaster@univet.hu. Lapunk számai a <https://univet.hu/hu/category/univet-ujzag/> webhelyen is olvashatók.

Szellemi tűzijáték Hódmezővásárhelyen

Együttműködési megállapodások aláírása mindig tartogat érdekességet, május 4-én azonban az Állatorvostudományi Egyetem és a Hód-Mezőgazda Zrt. vezetői általi szignálást akkora szellemi tűzijáték (nem találok erre alkalmasabb kifejezést) kísérte az Alföldi Állattenyésztési Napokon, amivel legritkább esetben találkozunk az újságíró és ami minden figyelmes résztvevőben emlékezetes marad. Az előadók – zömmel az ÁTE munkatársai – olyan hévvel és olyan érdekesítően beszéltek a napi időszerűséget képviselő témákról, hogy a hozzáállásuk is például szolgálhat bármely tudományos diákkörös hallgatónak. Mi sem természetesebb ennél, mondhatjuk, hiszen vezető szakemberek osztották meg ismereteiket a sátor alatt, de a hely szelleme, a résztvevők elkötelezettsége az agrárium iránt érezhetően magával ragadta tanárainkat.

Az Egyetem követői az ősi kamposzunktól jó 250 kilométerre eső vidéken is (ami kiváló ökológiai feltéte-

leket kínál a gazdálkodásra) messzire „kiáltották”, hogy a nálunk művelt tudományterületek ismeretei nélkül nincs eredményes állattenyésztés, biztonságos élelmiszerellátás és élelmiszerbiztonság, tessék tehát a budapesti István utcába küldeni a rátermett fiatalokat és alkalmazza is őket megszerzendő tudásuk birtokában.

A Hódmezővásárhely határában 30. alkalommal megrendezett vásáron is szembesülhettünk azzal, hogy ezer és ezer veszély leselkedik a földlakókra. Végül is ez mindig így volt...

Elhangzott például, hogy az afrikai sertéspestis emberi beavatkozás keltette megbetegedés; ellene egyelőre szinte lehetetlen küldetésnek látszik hatékony vakcina kifejlesztése, viszont az ASP „generálta” a veszélyeztetett magyar sertésfajták in vitro géntartálékainak kialakítását, ami Egyetemünk vállalásai közé tartozik. Kockázataink felerősödésében kiemelkedő szerepet játszik az, hogy a globalizáció lényegéből fakadóan minden és mindenki utazik. A bioterror táma-

dások szinte egyidősek az emberiséggel, de napjainkban a vele való pusztító fenyegetés is jelentős gazdasági és társadalmi károkat okoz. Az antimikrobiális rezisztencia témaköréről csak a legnagyobb felelősséggel lehet akár csak említést is tenni, mert az szó szerint életbevágó. Mindeközben a precíziós szarvasmarha tartásnak korábban elképzelhetetlen új állomány-egészségügyi és szaporodásbiológiai monitoring megoldásai vannak.

A közel háromórás program – melyre kollégák mellett 60 hallgatónk is „leutazott” – nemcsak válaszokat igyekezett adni a termelésben felmerülő kérdésekre, hanem a legjobb propagandája volt a klinikáinkon, laboratóriumainkban és telephelyeinken folyó sokoldalú, világszínvonalú munkának. Az esemény méltó is volt a nagy tenyésztési seregszemléhez. Az Egyetem kezdeményezése a visszhangok alapján folytatást érdemel.

Balázs Gusztáv

Az Egyetem Rektori Hivatalából jelentjük

Dr. Janza Frigyes a Marek József Alapítvány kuratóriumának új tagja

Május 26-án, az Állatorvostudományi Egyetem fenntartója, a Marek József Alapítvány Kuratóriuma és felügyelőbizottsága együttes ülésén Dr. Janza Frigyes ny. ren-

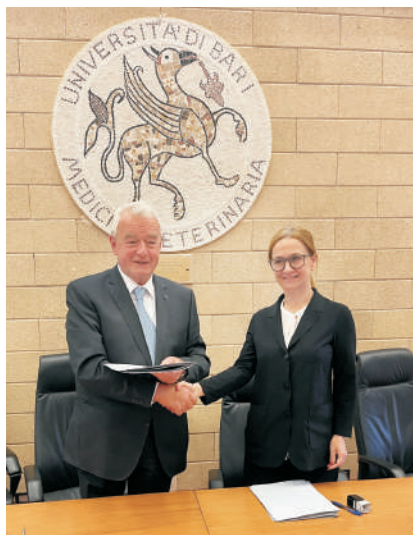
dőr vezérőrnagyot, állatorvost, az Egyetem díszpolgárát választotta új tagjává, a néhai dr. Bajkai István országgyűlési képviselő helyett.

Prof. Dr. Janza Frigyes 1971-ben szerzett diplomát az Állatorvostudományi Egyetemen. Ezt követően a Belügyminisztérium Kutyavezető-képző Iskolájában kezdett dolgozni állatorvosként, melynek később parancsnoka lett, és kutyakórházat hozott létre. A szolgálati kutya egészséggátló című tankönyv szerzője, több tudományos munka, díjnyertes dolgozat társszerzője. Oktatott anatómiát, élettant és etológiát. Később a Rendőrség Szolgálati Állatfelügyelet vezetőjeként felügyelte a somogyvárdi ménes tenyésztési és kiképzési feladatait, irányításával ala-

kult meg a Nemzeti Lovas Díszegység. Számos állami kitüntetés birtokosa, elkötelezetten képviseli az állatorvosi hivatás és az Alma Mater érdekeit.

Dr. Bajkai István jogász április 22-én, 59 éves korában hunyt el. 2014-től 2018-ig Budapest VII. kerületének önkormányzati képviselője és alpolgármestere volt. 2018-tól országgyűlési képviselőként tevékenykedett, a törvényalkotási bizottság alelnöke, valamint 2022-ig az igazságügyi bizottság tagja volt. Május 15-én helyezték végső nyugalomra a pestszentlőrinci temetőben.

Együttműködés az Aldo Moro Egyetemmel

Az aláírók: Prof. Sótonyi Péter és Prof. ssa Grazia Paola Nicchia

Egyetemünk nemzetközi elismertségét öregbíti az az együttműködési szerződés, amit az olaszországi Aldo Moro Egyetem, Bári és az Állatorvostudományi Egyetem kötött. A megállapodást június 12-én írták alá Valenzanóban, az Aldo Moro Egyetem Állatorvostudományi Karán.

A Bári Egyetemet Prof. Stefano Bronzini rektor, Prof. ssa Grazia Paola Nicchia rektorhelyettes és a rektor által delegált, a nemzetközi kapcsola-

Prof. Alessandro Rubino, Prof. Nicola Decaro, Prof. Sótonyi Péter és Prof. Giovanni Lacalandra

tokért felelős Prof. Alessandro Rubino képviselte. Az Állatorvostudományi Kar részéről Prof. Nicola Decaro dékán és Prof. Giovanni Lacalandra vettek részt az aláírási ceremónián. Egyetemünket Prof. Sótonyi Péter rektor és Prof. Cseh Sándor képviselte.

A megállapodást Prof. ssa Grazia Paola Nicchia és Prof. Sótonyi Péter látták el kézjegyükkal. A szerződésben mindkét fél kinyilvánítja együttműködési szándékát a kutatás és az elméleti

és gyakorlati oktatás terén, beleértve a hallgató, oktató és kutató cseréket, valamint a közös pályázatokat is. Az aláírás után Prof. Sótonyi Péter és Prof. Nicola Decaro előadások keretében mutatták be intézményeiket.

A két egyetem között megkötött együttműködési megállapodás Prof. Cseh Sándor és Prof. Giovanni Lacalandra között kialakult több éves kutatási kapcsolat gyümölcésének tekinthető.

Családi Hétfő 2023: a lila ködtől a konfliktusok kezeléséig

Az Egyetem családi napját azért találtuk ki, hogy megmutassuk a hallgatóknak a család, a gyerekvállalás támogatását Egyetemünkön. Mert Egyetemünk, ahogy tudja, segíti a gyermeküket nevelő hallgatóit!

DR. MARÓTI-AGÓTS ÁKOS

Május 9-én a Hallgatói Centrumban nyitotta meg Dr. Sótonyi Péter rektor a hétfő délutáni alkalmat. Hallgatói éveiről mesélt, majd köszöntötte az előadót, **Pál Feri katolikus papot**, a SOTE mentálhigiénés oktatóját, ahogy mindenki ismeri „a Pálferit”!

Pálferi előadása a párkapcsolati problémákról, az elköteleződés nehézségeiről szólt. A szokásos „Pálferis” stílusban, amit lenyűgöző volt látni a Hallgatói Centrum megszokott környezetében!

"a Pálferi"

gunkra ismerünk ezekben a párbeszédekben!

Feri atya beszélt a családi viselkedésminták átadásáról is a generációk között. Mert a szülői mintákat tudatalanul, észrevétlen megvalósíthatjuk saját életünkben, ennek minden pozitív és sajnos negatív következményével! A tudatosságot javasolta erre megoldásként, hogy az önreflexióval, a viselkedésünk, tetteink átgondolásával, értékelésével, *ami bizony komolyabb agyi tevékenység a telefon képernyőjének görgetésénél*. Ismerjük fel viselkedésmintáinkat, azonosítsuk (úgy kiabálok, mint Apám velem, úgy vágom be az ajtót válasz helyett, mint Anyám) és tudatosan döntsünk, hogy hogyan fogjuk az ilyesféle helyzeteket, konfliktusokat a jövőben kezelni!

Pálferi előadása gyorsan elrepült, roppant szórakoztató is volt az elgondolkodtatás mellett. Tudatosság és önreflexió saját magunkkal kapcsolatban, türelem és szeretet a kapcsolat „lila ködös” szakasza után is, igazából ez ragadt meg bennem Pálferi előadásából!

Pipicz-Borda Blanka ismerkedő, „esettanulmányi” beszélgetésünk alanya volt. Beszélt arról, hogy hogyan ismerkedett meg mérnök férjével konzervatóriumi hallgató korában egy kórusban, hogy hogyan döntöttek el, hogy megházasodnak és hogy miért döntöttek a gyerekvállalás mellett.

És nem a levegőbe beszélt, csodaszép kislánya, **Boróka**, eközben az ölében húzogatta cipőjét a lábáról!

Aztán arról is kérdeztem, hogy milyen a vizsgaidőszak egy kisgyerekekkel, amire azt válaszolta, hogy még csak azt tudja, hogy egy csecsemővel milyen, de talán kicsit majd több szervezést igényel. Blankáék az Egyetemről **Döbrentey Ildikó** dedikált „Égbőlpottyant mesék” könyvét kapták, hisz az „offline” mesélésnél a gyerekek semmit sem szeretnek jobban!

Blanka és Boróka

Aki esetleg nem tudja, Pálferi egy 190 centi fölötti szikár, egykori könnyűatléta, aki igyekszik bevonni hallgatóit előadásai gondolatmenetébe, amiért sokat megtesz!

Például mindig két-három székot használ előadásaihoz! Ezek segítenek neki, ha több ember eltérő álláspontját akarja megjeleníteni. Vagy például

egy párkapcsolati konfliktust: „*De miért vagy szerelmem RETTENETESEN tutyimutyi?*” az egyik széken ülve. Majd hirtelen felpattan a székből, átül a másikba és onnan azt válaszolja: „*Most ne izélj már velem de TÉNYLEG!*”. És mindannyian pontosan tudjuk, hogy mire gondolt, hogyan zajlik a konfliktus, sőt bizony néha ma-

OKULÁROK HALVÁNYULÓ NYOMAI

Ezen a szép tavaszi napon, amikor még a nap sugárzása is Önöket ünnepli, ballagásra gyűltünk egybe az ősi Alma Mater falai között, ahol évszázados hagyományok és őseink hagyatéka él tovább. Mi itt elődeink tapasztalatait átvéve megértettük – ez különlegessé is tesz bennünket a magyar felsőoktatásban –, hogy az értelem és az érzelem együtt jelenti az embert. Így nem szégyellünk érzelmeinknek is tág teret engedni. Szeretnénk hinni, hogy ebben a sokszor értéket vesztő világban is emberek tudtunk maradni. Így a mai nap sikere – mert úgy gondolom, e napot mindnyájan sikerként éljük meg – egyszermind a közös akarát, a közös vágyak beteljesedésének dicsérete is – mondta a május 5-i ballagást megnyitó ünnepi beszédében **Dr. Sótonyi Péter** rektor, majd felidézte:

"Szinte a messzeség homályába vész egyetemi pályafutásuk kezdete, de azért még bizonyára emlékeznek

– a kémia előadásokra, ahol igyekeztek elvegyülni a képletek és az újdonsült évfolyamtársaik között;

– az anatómiára, ahol a nagyereket olyannak látták, mint saját sorsukat: a főútról gyakran térnek le mellékágak, amik szereteágaznak, és olyan kuszák, hogy egy idő után senki sem tudja honnan is indultak ki;

– felöltik a szövettan gyakorló is, amelynek kellemes melege és félhomálya minél mélyebb álomba ringatott, annál láthatóbban viselték szemük alatt az okulárok nyomait;

– eszükbe jut az élettan és biokémia vizsga, ahol először érzi az ember, hogy miért is nem ment inkább mozdonyvezetőnek, hiszen akkor legalább mindig sínen lenne;

– vagy ott volt a gyógyszeratan, ahol megpróbálták Önökkel elhitetni, hogy az „A.U.V.” jelentése nem az, hogy „azonnali utóvizsga”;

– még erősen Önökben él a kórbonctan plenárisok sokszor egész-

ségtelen izgalma, ahol izzadva próbálták kitalálni, mire is mutat a tanár ujjja;

– vagy a takarmányozástan nagy felismerése, miszerint a tanulásba fektetett energia nem mindig hasznosul és gyakran rejtve maradtak beltartalmi értékeik;

– és az élelmiszer higiénia, amely bebizonyította, hogy az élet nem fenéig tejfel, vagy ha az is, inkább tápláló és élvezeti értékű.

Az Önök útja, amelyre pár évvel ezelőtt ráléptek, lassan valóban véget ér. Útja, élete azonban nem csak embereknek, hanem közösségeknek, intézményeknek is van. A világon elsőként alapított 236. éves magyar állatorvos oktatás számunkra óriási felelősséggel is jár. Felelőség a múlt és a jövő iránt."

A köszöntők után a ballagók körbejárták azokat a termeket, amelyekhez az életüket alapvetően meghatározó évek kötik őket.

Ha elindultok, akkor menjete bátran, de biztonságosan! Tartsátok meg az egyensúlyt! Az egészséges szervezet egyensúlyban van. A ti dolgotok a betegség bizonytalanságából az egyensúly biztonságába átsegíteni a beteget. Ezt csak akkor tehetitek meg, ha bennetek is egyensúly van. Biztonságot nyújtani csak biztonsággal lehet. Építsétek fel tudásotokkal a biztonságot magatokban! És nyújtsátok az egyensúly biztonságát betegeiteknek! Az egyensúly magában a természetben van. Ahogy Paracelsus mondta az 1500-as évek elején: Halljátok tehát, hogy az orvosnak mindenekelőtt azt kell tudnia, hol akar a természet megnyilatkozni. Mert a természet az első orvos, az ember csupán a második. (...) Ha kérdésként merül fel a gyógyítás kapcsán, hogy mit tegyetek, melyik megoldást válasszátok, akkor az alapelv legyen az élet. Az élet minőségileg több a halálnál. Érdemes mindig a létet választani, még ha az élet kényelmetlenebb mint a nemlét – búcsúzott a klinikai tanszékek nevében **Dr. Vajdovich Péter** egyetemi docens.

A Hősök Napján avatták fel Dr. Kómár Gyula szobrát

Szakmai, emberi helytállás, hazafiság

Az Állatorvostudományi Egyetem május 26-án tartotta Hősök Napi megemlékezését, melyen Dr. Hammerstein Judit, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgató-helyettese mondott ünnepi beszédet a Gyógyszertári és Méregtani Tanszék épületén elhelyezett emléktáblánál. A hősök emlékét őrző további helyszínek felkeresése és koszorúzása után az Egyetem parkjában leleplezték Dr. Kómár Gyula professor mellszobrát, Kontur András szobrászművész alkotását. A sebész professor életét Dr. Sótanyi Péter rektor méltatta.

B. G.

– Az Állatorvostudományi Egyetem vezetője és Baráti Köre nagyszerű példával jár elől a Magyar Hősök Emlékünnepének megszervezésében, a hősi halált halt állatorvosok emlékének megőrzésében, a tiszteletadásban – kezdte beszédét **Dr. Hammerstein Judit L. Simon László** főigazgató nevében is szólva, aki erdélyi utazása miatt nem tudott megjelenni az eseményen.

Mint tudjuk, régi hagyományt ápol ezzel az Egyetem: az intézmény mai Központi Könyvtárának falára már 1926-ban felkerült a háborúban elesett állatorvosok és állatorvos-tanhallgatók nevét megörökítő tábla, nem sokkal azután, hogy 1924-ben törvényi rendelettel az első világháborús hősi halottak emlékének megünnepléséről, minden év május utolsó vasárnapját emléknappá nyilvánítva.

Természetesnek tekintjük, hogy most itt állhatunk és szabadon emlékezhetünk. Ám ez sokáig korántsem volt magától értetődő. 1945-ben több mint 40 évre politikai okokból tiltottá vált a megemlékezés. A rendszerváltás a múltunk újbóli birtokbavételét, az emlékezés szabadságát is elhozta. Az Állatorvostudományi Egyetemet pedig megint az élenjárók között találtuk: domborművön örökítette meg az 1939 és 1956 között hősi halált halt

Dr. Hammerstein Judit: A rendszerváltás a múltunk újbóli birtokbavételét, az emlékezés szabadságát is elhozta
A szerző felvételei

Az I. világháború áldozatainak emléktáblájánál

állatorvosok és állatorvos-tanhallgatók nevét.

– A világháborúk kapcsán a magyar helytállókat, hőseket sokféle szempontból lehet bemutatni, csoportosítani – emelte ki a továbbiakban Dr. Hammerstein Judit. – A fronton harcoló férfiak mellett egyre több szó esik a hadifoglyokról, vagy a nők helytállásáról a háterszágban. De sokat hall-

hattunk a katonáorvosok bátor helytállásáról is. Én magam történész-kutatóként számos olyan I. világháborús visszaemlékezést olvastam, tanulmányoztam át, amelynek vagy a szerzője volt katonáorvos, vagy amiben a katonáorvosok is szóba kerülnek, szerepet kapnak. Arról azonban jóval kevesebbet tudunk, hogy az állatorvosok is rendkívül fontos szerepet játszottak ezekben a háborúkban, különösen az első nagy világegyes idején, tekintettel arra, hogy a megfelelő élelem- és lőszer szállításban, a tiszték harci mozgásában egészséges, életerős lovak tízezreire volt szükség, aminek biztosítása elképzelhetetlen lett volna az állatorvosok kitaró munkája nélkül. A világháborúk pusztító erejét az emberi veszteségek mellett az elpusztult lovak számával is érzékeltetni lehet.

*

– Büszke vagyok arra, hogy az Állatorvostudományi Egyetemen dolgozhatok, ahol olyan kiválóságok nyomában járunk, mint Dr. Kómár Gyula sebészprofesszor, a röntgenológia és a szemészet úttörője – kezdte avatóbeszédét **Dr. Sótanyi Péter**, akinek a vezetése alatt jeles személyiségek

hetedik mellszobra készült el az intézmény parkjában. Ezután Dr. Kovács Gyulát, az Anatómia Tanszék egykori tanárát idézte, aki szerint „*Dr. Kómár Gyula kiváló oktató, nevelő tanár, igaz segítő munkatárs, emberbaráti érzéssel áthatott, igazságkereső, melegszívű ember, akit a szaktudományok iránti szeretet és rajongó lelkesedés, kitartó, következetes munka és akarat jellemzett*”.

Dr. Kómár Gyula 1904. március 5-én, Aszódon született egy csizmadia ötödik gyermekeként. 1928-ban állatorvosi diplomát, egy évvel később már állatorvos doktori oklevelet szerzett. Ezután a Berrár-klinikára, a sebészetre került, ahol elkötelezte magát a szemészet iránt. 1931-ben Bécsben, Európa akkori legkorszerűbb röntgen klinikáján dolgozott. Hazajöve, 1933-ban Gyomára került körzeti orvosnak. Letéve a tisztí vizsgát, Orosházán lett törvényhatósági állatorvos. Olyan hírnevet szerzett, hogy 1943-ban megbízták a gümőkórirítási programmal, aminek eredményességéért miniszteri dicséretben részesült 1944-ben.

A front közeledtével éjt nappá téve embereket operált. Magyar, német, szovjet sebesülteket mentett. Az emlékezők szerint nem lehetett letetetni vele a szikét, páratlan volt a munkabírása.

A háború után Csongrád megye főállatorvosa lett. 1948-ban, amikor eltávolították az Egyetemről Dr. Guoth György Endrét, őt kérték fel, hogy mint vidéki állatorvos, vállalja el a Sebészeti és Szemészeti Tanszék vezetését. Miután megkapta a kinevezését, délután elkezdett szigorlatot tartani. Másnap már a reggeli kezelésen vett részt. Különösen a gyakorlati bemutatóival tette életszerűvé az oktatását.

Nem kívánt különösebb karriert elérni. Amikor 1949-ben Dr. Mócsy János őt ajánlotta a következő év dékánjának, azt a következő érveléssel utasította vissza: „*Régi meggyőződésem, hogy olyan feladat vállalása, amelyről eleve tudjuk, hogy ellátni képtelenek vagyunk, felelőtlenység. Bizonyos, hogy én e kettős munkakört túlzott erőfeszítés árán sem tudnám ellátni. E kettős munkának az oktatás helyrehoz-*

hatatlan kárát szenvedné anélkül, hogy a dékáni tisztséggel járó munkakört valóban jól láthatnám el.”

– Miért kellett eltávoznia Dr. Kómár Gyulának az egyeteméről? Miért a Hősök Napján avatjuk a szobrát? – kérdezte Dr. Sótonyi Péter. – Azért, mert szakmai, emberi helyzetállása mellett igaz magyar hazafi, hős volt! 1956-ban Dr. Urbányi László mellett Kómár professzor volt az, aki minden áldott nap bejött, minden nap ellátta betegeit, megakadályozta az atrocitásokat, kiállt a hallgatóság mellett. Amikor 1957-ben az első tanórára bement, a nagytekintélyű professzori karból egyedüliként felállította a hallgatóságot és arra kérte őket, hogy egyperces néma felállással emlékezzenek azon hallgatókra és kollégákra, akik életüket veszítették az 56-os eseményekben és akiket külföldre kényszerítettek. Ez megbocsáthatatlan bűn volt. Erre jött még az, hogy kinevezték az igazoló bizottság elnökének és kérték, hogy a hallgatókról jelentéseket írjon, ki, mit végzett. Ő leírta, minden nap itt volt és az Egyetemen semmiféle olyan esemény nem történt, amiért bárkit felelősségre lehetne vonni. Pedig nagyon akartak példát statuálni. Amikor ezt leírta, a következő pillanatban már távoznia kellett.

Ceglédre került, ahol a városi állatkórházból igazi iskolát teremtett. 1957-ben nyolcszázas beteglista volt, 1968-ban 15 ezres. Országos hírűvé

tette a kórházat, emellett az alföldi városban írta meg szemészeti könyvét, amely német, magyar és japán nyelven jelent meg.

1968. október 24-én halt meg. Születésének századik évfordulóján táblát avattak emlékére a tanszéken, Aszódon felavatták a mellszobrát. A mai szoboravatással visszatérhet az Egyetemre, ahonnan eltávolították őt. Dr. Kómár Gyula olyan példakép, akit a hallgatók figyelmébe kell ajánlani – fejezte be gondolatait az intézmény rektora.

A mellszobrot Dr. Sótonyi Péter, Dr. Tóth József és Dr. Németh Tibor professzorok leplezték le. Felállításáért köszönetet mondott a család nevében az unoka, Dr. Kómár Gyula állatorvos. Az emlék talapzatán a szülőváros, Aszód polgármestere, Dr. Pénzes Tiborc Szabolcs is koszorút helyezett el.

Állatorvosokat a vidékre? Kettőn áll a vásár

A 30. Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok Szakkiállítás és Vásár első napi legnagyobb visszhangot kiváltó eseményének az Állatorvostudományi Egyetem és a Hód-Mezőgazda Zrt. közötti együttműködési megállapodás aláírása és az Állategészségügyi kihívások és megoldások a gazdasági haszonállat-tartásban című tanácskozás bizonyult. Az előadók közül többen egy-egy szemeszterre való ismeretet szorítottak be húsz perces időkeretükbe.

B. G.

Antal Gábor, a Hód-Mezőgazda Zrt. vezérigazgatója már a kiállítás megnyitóján kiemelte az esemény jelentőségét. A hazai agrártermelés egyik meghatározó gazdasága az állatorvostan hallgatók gyakorlati képzőhelye lesz, az egyetem pedig tudása átadásával segíti a céget, hogy még eredményesebb legyen a munkája.

Dr. Sótónyi Péter rektor a megállapodás aláírása előtt elmondta, hogy a túljelentkezés évről évre hat és félszeres, emellett intézményünkbe 62 országból érkeznek fiatalok. Az Állatorvostudományi Egyetem hallgatói elkötelezettek, okosak, az intézmény pedig arról gondoskodik, hogy megfelelően képzett szakemberekként hagyják el az iskola padjait. E célt szolgálja a heti szolgálat is, amit különböző fajú állatok mellett töltenek, megismerve

gondozásuk feladatait. Mint rámutatott, az állattenyésztés megerősítéséhez szükség van jól képzett, haszonállatokkal foglalkozó állatorvosokra, amit az Egyetemet fenntartó Marel József Alapítvány nagyon értékes ösztöndíjjal támogat, ugyanakkor nélkülözhetetlen az állattartás fellendítése is, hogy legyen piaca a gazdasági haszonállatokkal foglalkozó állatorvosoknak. Nem az Egyetemen múlik, hogy nincs elég állatorvos vidéken. Kiemelte, 30 évvel ezelőtt még 13 millió sertést neveltek fel az országban, ma már kevesebb mint 3 milliót.

A Hód-Mezőgazda Zrt. évente 40 ezer hízósertést ad le, kocánként 4300-4600 kilogramm értékesített hízójuk van. Antal Gábor kiemelte, ehhez rendkívül magas színvonalon kell dolgozniuk, és a tudományos hátér is nélkülözhetetlen. Örömmel vesznek részt az ide érkező hallgatók gyakorlati képzésében és számítanak az egyetemi szakemberek segítségére is.

Az együttműködést méltató **Farkas Sándor**, az Agrárminisztérium államtitkára arra kérte a már praktizáló és leendő állatorvosokat, hogy működjenek közre a vidék felemelkedésében; ne csak a szakmával, hanem a közélettel is foglalkozzanak.

A program meglepetéseként köszöntötték **Dr. Kemény Dénest**, aki 1978-ban doktorált az Egyetemen, majd há-

rom olimpiai aranyéremhez és számos világbajnoki címhez segítette a magyar vízilabda-válogatottat. Az eseményen bejelentették, hogy a Magyar Állatorvosi Kamara tiszteletbeli tagjává fogadta. A **Dr. Gönczi Gábor** elnök által aláírt felkérő levelet a Csongrád Megyei Állatorvosi Kamara elnöke, **Dr. Szalai János** adta át Dr. Kemény Dénesnek.

Dr. Sótónyi Péter a konferenciáról elmondta, hogy az nemcsak az állatorvosoknak szól, hanem a gazdáknak is. Azzal a céllal szervezték, hogy olyan ismereteket közvetítsen, amelyeket a mindennapokban is hasznosítani tudnak. Akkor jó egy konferencia, ha a hallgatóság hazaviszi a tudást és másnapról jobban, eredményesebben végzi a munkáját.

*

A konferencia első előadásában **Dr. Wagenhoffer Zsombor**, az Állattenyésztési, Takarmányozástani és Laborállat-tudományi Intézet igazgatója az 148/2007. FVM rendelettel kapcsolatos változásokat és tapasztalatokat ismertette. E rendelet célja az állatállományokat veszélyeztető egyes állatbetegségek felszámolása, figyelemmel kísérése, valamint a zoonózisok megelőzése. A módosítások közé tartozik, hogy törölték egyes betegségek mentesítésének támogatását, felülvizsgálták a célállatfajok körét, össze-

vontak mintavételeket, új jogcímként jelent meg az antimikrobiális rezisztencia (AMR) vizsgálat kislétszámú élelmiszertermelő állományokban. A nevesített betegségek kerete idén 64 milliárd forint, a C001 jogcímekre 5,5 milliárd forint (ez a keret nem bővíthető), a kislétszámú állományok rezisztencia vizsgálatára (C002) 600 millió forint fordítható.

Detre Miklós, a Magyar Államkincstár mezőgazdasági és vidékfejlesztési elnökhelyettese az állatalapú támo-

gatások kifizetéséről nyújtott helyzetképet, bemutatva az Egységes Kérelem változásokat is. Idén a kérelem beadására az április 20 és június 9. közötti időszak állt rendelkezésre, a magyar gazdák 50 közvetlen támogatási és vidékfejlesztési jogcímen tudtak támogatást igényelni és ezekkel kapcsolatban adatszolgáltatási kötelezettséget teljesíteni. 2017 január elsejétől 2023. május 4-ig a Vidékfejlesztési Program Állatalapú támogatások intézkedései terén 3747 kötelezettségvállalással érintett kérelem szerepel a „leltárban”, 493,5 milliárd forint összeggel.

Dr. Rátky József, a Szülészeti Tanszék és Haszonállat-gyógyászati Klinika igazgatója Az asszisztált reprodukció jelentősége a korszerű állattenyésztésben című előadásában ismertette, hogy az állatok szaporodásával kapcsolatos beavatkozásokkal minden haszonállatorvos találkozik. Ezt a területet átfedések jellemzik a humán gyógyászattal, amit közös fejlődésben és számtalan interakcióban mutatkozik meg, ugyanakkor interdiszciplináris terület is, az állatorvos, a tenyésztő és a takarmányos együttműködését feltételezi.

Oktatásában nagyon jók a hallgatói visszajelzések, egyre több az állatközeli gyakorlat, Üllőn, Rácke-

resztúron és Mobilklinika révén a partnereknél. A Marek-ösztöndíj emeli a „food chain”-be, a táplálékláncolatba kerülő fiatal kollégák számát.

Egészségközpontú és fenntartható takarmányozás a 21. században című előadásában **Dr. Csillik Zoltán**, a BASF kutatás-fejlesztési igazgatója érintette a klímaváltozás hatásait mérsékeltövi területeken, a megváltozott genetikai egészségi kihívásait, a mikrobiológiai világ szelekcióját és evolúcióját, a felszívódási problémákat, a bélcsatorna-környezet interakció hatásait.

Dr. Jerzsele Ákos, a Gyógyszertani és Méregtani Tanszék egyetemi docense Az antimikrobiális rezisztencia kérdésköre az állategészségügyben az Egy Egység elv fényében című előadásában ismertette, hogy miként csoportosította az AMEG (Antimicrobial Advice Ad Hoc Expert Group) az antimikrobiális szereket az AMR kialakulása miatti közegészségügyi kockázatuk alapján.

Felhívta a figyelmet arra, hogy antibiotikumot kezelésre alkalmazunk, ne megelőzésre! Hozamfokozásra már régóta tilos használni ezeket a szereket.

Mit tehetnek és tesznek az állatorvosok? Mindenkinnek kötelező

graduális vagy posztgraduális képzésen részt venni az AMR-ről; szigorították a receptfelírást, és a NÉBIH szigorúan nyomon követi a felhasználást.

Dr. Tenk Miklós, a Járványtani és Mikrobiológiai Tanszék egyetemi docense a felbukkanó és újr felbukkanó fertőző állatbetegségekről beszélt az antropocén korban, amikor től az ember visszavonhatatlan, markáns hatást gyakorol a Föld ökoszisztémájára. Egyes humán- és ál-

latorvosi jelentőségű megbetegedések a tradicionális gondolkodás szerint bizonyos országokra és régiókra korlátozódnak. Ez manapság egyre inkább felülíródik.

Az újabb és újabb kihívások elleni fellépést segíti, hogy a molekuláris biológiai alapú járványtani nyomozás lehetőségei mára szinte korlátlanok és az árak is elérhető.

Dr. Ózsvári László, a Törvényszéki Állatorvostan és Gazdaságtudományi Tanszék egyetemi tanára A bioterrorizmus története és jelentősége című előadásában arra mutatott rá, hogy akár a globális feszültség éleződése, akár az alacsony intenzitású konfliktusok sokasága növeli a biológiai terrortámadások kockázatát.

Az állatorvosok felelőssége a védekezésben kiemelkedő, mind a zoonózisok, mind a sérülékeny élelmiszerláncok területén.

Hogy csak egyetlen példát említsünk, a szállítási láncok gyors fejlődése, az élelmiszertermelés globalizációja miatt egy kijevi csirkemell elkészítéséhez csaknem tíz országból érkezhethet alapanyag egy dublini konyhára, miközben nagyanyaink korában a ház száz méter sugarú körében megtermeltek mindent.

Az élő szervezetek egyik legfonto-

sabb jellemzője a homeosztázis, amely az önfenntartó működésüket szolgálja. A tudomány éppen ezt használja fel, amikor precíziós szarvasmarha állomány-egészségügyi és

szaporodásbiológiai monitoring megoldásokat ajánl a gyakorlat számára. Ennek eredményeiről **Dr. Hejler Péter**, az Állathigiéniai, Állományegészségügyi Tanszék és Mobilklinika tudományos munkatársa adott átfogó képet a hallgatóságának. Egyetemünkön a fejlesztés alatt álló megoldások közé tartoznak a köhögés felismerő rendszerek, az automatikus és folyamatos testhőmérséklet mérés.

Bárki meggyőződhetett róla az előadások során, hogy az állattenyésztés sem lehet versenyképes csúcstechnológia alkalmazása nélkül.

Pillanatkép a kiállításról

36. OTDK Négy elsőség két szekcióban

A 36. OTDK Agrártudományi Szekciójában az Állatorvostudományi Egyetem 20 hallgatója mérette meg magát, kimagasló eredménnyel. Az eseménynek a MATE Kaposvári Campus adott otthont. A 29 szakmai tagozatba 23 felsőoktatási intézményből 284 pályamunkát neveztek.

Hallgatóink eredményei

Agrobotanika és növényélettan tagozat:

III. helyezett: **Dobák Viktória**
Témavezetők: **Dr. Vetter János László, Dr. Gerencsér Ferencné**

Állategészségügyi tagozat:

I. helyezett: **Dr. Mag Patrik**
Témavezető: **Dr. Somogyi Zoltán**
II. helyezett: **Huber Fanni Sára**
Témavezetők: **Dr. Mackei Máté, Dr. Mátis Gábor**

III. helyezett: **Simon Réka**
Témavezető: **Dr. Somogyi Zoltán**

III. helyezett: **Olasz Ákos**
Témavezető: **Dr. Kerek Ádám**

II. különdíjas: **Csanády Péter**
Témavezető: **Dr. Kerek Ádám**

Állatélettani tagozat:

I. helyezett: **Somogyi Fanni**
Témavezető: **Dr. Farkas Orsolya, Palkovicsné Pézsa Nikolett**

II. helyezett: **Román István László**
Témavezető: **Dr. Kerek Ádám**

III. helyezett: **Farkas Máté**
Témavezető: **Dr. Kovács László**

A szekció agrárminisztériumi különdíját **Huber Fanni Sára** vehette át júniusban a Vajdahunyadvárban megrendezett pedagógusnapon.

Biológia szakos hallgatóink a 36. OTDK **Biológia Szekciójában** indultak az ELTE-n.

Hallgatóink eredményei

Állatökológia, faunisztika, taxonómia tagozat:

II. helyezett: **Takács-Vágó Hunor**
Témavezető: **Dr. Szűts Tamás**

Küöldíjas: **Tisza Ádám Bálint**
Témavezetők: **Dr. Korsós Zoltán, Mizsei Edvárd**

Bioinformatika és evolúcióbólógia tagozat

I. helyezett és a Turbine Kft. jutalmában részesült: **Károlyi Adél**

Témavezető: **Scheuring István**
Etológia, viselkedésökológia, humánbiológia tagozat

II. helyezett: **Csonka Veronika**
Témavezető: **Dr. Vili Nóra, Zsinka Bernadett**

Genetika I. (Populációgenetika, genomika) tagozat

I. helyezett és a Turbine Kft. jutalmában részesült: **Turi Orsolya**

Témavezető: **Dr. Zenke Petra, Zorkóczy Orsolya**

Természetvédelmi biológia tagozat

III. helyezett: **Rák Gergő Attila**
Témavezető: **Dr. Korsós Zoltán, Mizsei Edvárd**

Gratulálunk minden résztvevő hallgatónak és felkészítő tanárainknak!

Látogatás Ráckeresztúron

A Bos-Genetic Kft. a felsőoktatás szolgálatában

Az Egyetem érdeklődő munkatársával megtelt autóbusz indult április 20-án a Bos-Genetic Kft. ráckeresztúri telephelyére.

A társaság külföldi tulajdonosaitól 2022-ben vásárolta meg a céget az Állatorvostudományi Egyetem, hogy

a gyakorlati állatorvos képzés szolgálatba állítsa. Az egyetlen száz százalékos magyar tulajdonú mesterséges termékenyítő központ színes és értékes kínálatot segíti az állattenyésztést, emellett központi teljesítményvizsgáló szolgáltatást is végez;

minderről szakavatott tájékoztatást kaptak a telepet felkeresők.

A látogatáson részt vett **Dr. Náray-Szabó Gábor**, az MTA rendes tagja, az Egyetemet fenntartó Marek József Alapítvány Kuratóriumának elnöke is. *Balázs Gusztáv felvételei*

Számos történetet ismerünk az életből arról, hogy apa és fia egyaránt maradandót alkotott egy munkahelyen. Dr. Cseh Sándorék esete tehát nem rendkívüli, de nem is tipikus. Olyan kép nincs, amelyiken együtt dolgoztak, hiszen beszélgetőtársam, a Szülészeti Tanszék és Haszonállatgyógyászati Klinika professzora 16 évesen vesztette el édesapját. Ekkor azonban már felébredt benne az állatorvosi szakma iránti érdeklődés. Dolgozószobájában idősebb Cseh Sándor emlékéét a falon két fotó, az asztalon az általa írt/szerkesztett 900 oldalas szakkönyv idézi. 1949-ben ő segítette világra az első mesterséges termékenyítésből származó borjút hazánkban. Fia 30 évvel később az üllői embrióátültető állomáson kezdte pályáját. Munkásságának eredményeként születtek meg Magyarországon az első borjak és bárányok in vivo és in vitro előállított és fagyasztott embriókból. Tagja annak a munkacsoportnak, amely tevékenységének köszönhetően Közép- és Kelet-Európában elsőként Magyarországon jöttek világra fagyasztott petesejtből újszülöttek.

Beszélgetés Dr. Cseh Sándor professzorral Üllőtől Kaliforniáig – egy élet a születés körül

BALÁZS GUSZTÁV

– Édesapám Szeged mellett, Sövényházán született mezőgazdasági munkáscsaládba. A M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Állatorvosi Osztályán 1939-ben szerzett oklevelet. Egy évvel később Dr. Hetzel Henrik meghívására érkezett tanársegédként a Szülészeti Klinikára. Hamarosan behívták katonának. Hadifogságba került, ahonnan 3 év elteltével, 1948-ban szabadult. Szűkebb hazáját mindennapi beszédéről is felismerték. Gyakran elkísértem a Bethlen téri Színház mellett egykor működő trafikba, ahol Föcske cigarettát vásárolt.

– Hogyan teltek a gyermekévei?

– 1954-ben születtem. Édesapám ekkor 40 éves volt. 1969-ig a Murányi utca és a Dembinszky utca sarkán álló házban éltünk. A háborúban megsérült épületet a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával állították helyre, ezért Egyetemünk sok dolgozója kapott benne lakást, így Kovács Ferenc akadémikus, Kis Miklós a Poliklinikáról, Glósz László és Guzsál Ernő az anatómiáról, Tamás László a sebészetről és mások. A Hernád utcai általános iskolában tanultam. Ha délelőtti hét volt, akkor az iskolából az

"Hallgatóink értékelik azokat az erőfeszítéseinket, amikkel igyekszünk minél közelebb vinni hozzájuk az ismereteket"

Egyetemre, ha délutános, akkor az Egyetemről az iskolába mentem. Látam különböző orvosi beavatkozásokat, így már akkor közel kerültem az állatorvosi hivatáshoz.

1971-ben már Budán laktunk. A következő év egyik napján édesapám a Toldy Ferenc Gimnáziumba vitt az autójában, amikor rosszul lett. Átvettem tőle a kormányt, a János Kórházba vittem, de mire odaértünk, ő már nem élt. A harmadik infarktus elvitte.

– Milyen emlékeket őriz az édesapjáról?

– Amennyi időt csak lehetett, együtt töltöttünk. Előfordult, hogy a barátommal együtt kivitt bennünket a Dunára. Mi kajakoztunk, ő pedig dolgozott. Cikket írt, vagy ezt a nagy könyvet, amit Állatorvosi szaporodásbiológia és szülészet címmel a halála előtt két héttel adott át a kiadónak. A fogságban töltött évekről nem akart sokat mondani. Az Ural melletti táborban sokszor sárgadinnye volt az ebédje. Akkor került ez szóba, amikor segített megírni az orosz házi felada-

tokat. Édesanyámmal együtt nagyon megviselt bennünket a halála. Csak ketten maradtunk.

Ismerőseink javasolták édesanyámnak, apám második infarktusa után, hogy szerezzen valamilyen képesítést. Gyors- és gépírnit tanult, ebből tartott el kettőnk. Nehezen viselte édesapám elvesztését. Végtelen hálával tartozom a segítségért az Egyetemnek, Kovács Ferencnek, Várnagy Lászlónak és tanuló köröm tagjainak is. A másodév elejétől együtt tanultunk négyen, minden vizsgaidőszakra közösen készültünk fel és sok hétvégi közös programunk is volt.

– Hogyan lépett a diploma megszerzését követően, 1979-ben szinte azonnal édesapja nyomdokaiba?

– Jókor voltam, jó helyen: megláttam egy hirdetést, amiben állatorvost keresett az üllői

embrióátültető állomás. Társaim kapacitáltak: Ezt neked találták ki! Igazuk lett! Néhány hónappal korábban kezdődött el az állomáson az új reprodukciós technológia bevezetése. 1995-

ig dolgoztam Üllőn. Szarvasmarha- és juhembrió-átültetéssel, továbbá embriók mélyhűtésével és szarvasmarha- és juhpetesejtek in vitro fertilizációjával (IVF) foglalkoztam. Ennek eredményeként születtek meg Magyarországon az első borjak és bányók in vivo és in vitro előállított és fagyasztott embriókból. Nevemhez fűződik az üzemi körülmények között eredményesen alkalmazható juhembrió-átültetési technológia adaptálása és üzemi bevezetése. Munkacsoportom közölte az első hazai eredményeket in vitro fertilizációs technikával előállított embriókból született borjakról és bányokról. 1982 és 1988 között 1000 juh embriót ültettünk be, az elmúlt tíz évben ennek a harmadát-ötödét. Kezdetben ugyanis az állam fizette a költségeket, ma már a gazdáknak kell állniuk. 1987-ben megszereztem a kandidátusi (PhD) fokozatot.

– **Üllőről Kaliforniába vezetett az útja...**

– 1995-től meghívott kutatóként 4 évet töltöttem a Loma Linda Egyetem Orvostudományi Karán. Kutatási területem a főemlősök asszisztált reprodukciója volt. Emellett részt vettem az egyetemi kórház meddőségi centrumának munkájában is, így kerültem kapcsolatba a humán IVF programmal, amelynek keretében részt vettem a humán embriók mélyhűtésében.

– **Hogyan alakult a további pályafutása?**

– **Dr. Solti László** professzor meghívását elfogadva, aki 1994-től 2011-ig irányította a Szülészeti és Szaporodásbiológiai Tanszéket és Klinikát, 1999-ben tértem vissza Magyarországra. Alapítottam egy új laboratóriumot, az Andrológiai és Asszisztált Reprodukciós Laboratóriumot. 2004 óta az MTA Doktora vagyok és 2011-2020 között elláttam a tanszékvezetői teendőket is. Az MTA Biotechnológiai Bizottságának 1999 óta vagyok tagja, 2002-2007 között titkára voltam és hat éven keresztül láttam el az elnöki funkciókat.

2002 óta tudományos tanácsadója vagyok a Szent János Kórház Budai Meddőségi Centrumának. Abban a

teamben dolgozom, amely munkájának köszönhetően a világon a 8., Európában a 3., Közép- és Kelet-Európában Magyarországon az első újszülöttek jöttek a világra fagyasztott petesejtből. A lombikbébi program szárnyal, amit az is „indokol”, hogy a gyermekvállalás ideje már több mint tíz évvel kitolódott.

Jelenleg az Egyetem Andrológiai és Asszisztált Reprodukciós Kutatócsoportjának vezetőjeként fiatal biológus és állatorvos kutatók és klinikusok munkáját irányítom nagy örömmel. A kutatócsoport tagjai **Dr. Vincze Boglárka** egyetemi docens, **Bordás Lilla**, **Török Dóra**, **Dr. Csepregi Anna**, **Dr. Bacsa Mónika** PhD hallgatók és **Dr. Somoskői Bence** tudományos főmunkatárs.

Tagja vagyok az ECAR (European College of Animal Reproduction) oktatásért, rezidens képzésért felelős bizottságának. Ez a bizottság irányítja és felügyeli a szaporodásbiológia, szülészet területén szakorvosi címet szerezni kívánó európai állatorvos rezidensek képzését. Jelenleg két rezidensünk van, egy harmadik, erdélyi kollégánõ felvétele folyamatban van.

– **Milyen a hallgatók érdeklődése az intézet diszciplínáiról?**

– Kötelező kurzusaink 3-3 félévesek. Hallgatóink értékelik azokat az erőfeszítéseinket, amikkel igyekszünk minél közelebb vinni hozzájuk az ismereteket. 2020 és 2022 között 65 hallgató nálunk írta a diplomadolgozatát. PhD hallgatóink száma 7 fő. Öt fakultatív tárgyat is meghirdetünk évről évre magyar és angol nyelven. Nagyon népszerű és sokat lendített gyakorlati képzésünkön az ivartalanítási programunk, amit **Dr. Sótonyi Péter** professzor segítségével indítottunk el menhelyeken lévő kutyák és macskák körében. Ezek a műtétek segítenek minden olyan lépést begyakorolni, ami a nagyobb műtéteknél is elengedhetetlen. Hallgatóink kezét mindig klinikus oktatók vezetik.

Lapunkban Egyetemünk és a Bari Egyetem között kötött együttműködési megállapodásról is hírt adunk, ami egy olasz kollégájával kialakított

kutatási kapcsolat gyümölcsének tekinthető.

– 2018 óta vagyok a University of Bari Aldo Moro vendégprofesszora. Több mint egy évtizede tartok ott órákat, gyakorlatokat és társtémavezetőként dolgozom egy PhD programban. **Giovanni Michele Lacalandra** professzorral még fiatal állatorvosokként ismerkedtünk meg a 90-es években, amikor két hetet töltöttem a müncheni Ludwig Maximilian Egyetemen. Azóta közös publikációink jelentek meg, több kollégánk is bekapcsolódott a munkánkba, felvetődött tehát az igény az együttműködés szélesebb kereteinek kialakítása iránt. A június 12-én a két egyetem vezetői által aláírt oktatási és kutatási együttműködési megállapodás hallgatócserét is előíranyoz.

– **Ilyen sokoldalú munka mellett mivel foglalkozik szívesen a szabadidejében?**

– Szerencsére a nejem elég jól tolerálja, hogy sokat dolgozom. Ő népművelő-magyar (ELTE BTK) és könyvtáros (KLTE TTK) szakokon végzett. A SOTE Egészségügyi Főiskolai Karának könyvtárából ment nyugdíjba. Szeretünk moziba járni, de digitális csatornákon is nézünk filmeket. A színpadi játék szeretetével be vagyunk oltva, mivel kisebbik fiam, **Dávid** az ELTE diplomájának megszerzése után az SZFE-en a dramaturg szakot is elvégezte. A Vígszínházban műsoron van a Szélvész után is szép vagy című darabja. Dávid a Képzőművészeti Egyetem meghívott oktatója. **Dániel** négy évvel idősebb, Fulbright-ösztöndíjas, az ELTE Amerikanisztikai Tanszékén tanít. Mindketten PhD fokozatot szereztek már. Danival szeretünk focimeccsre járni, mindnyájan örömmel veszünk részt családi utazásokon.

– **Az állatorvosi vonal tehát egyelőre nem folytatódik?**

– Nem, de a gyerekek pályafutásában döntőnek tartom amerikai munkám azon gyümölcsét, hogy akcentus nélkül beszélnek angolul, ami óriási segítség a számukra.

Varga Gabriella az Állatorvostudományi Egyetem szervezeti egységei közül a Rektori Hivatal nevét tanulta meg először, hiszen ide jelentkezett 1997-ben. Azóta is itt van, a rektor és a főtitkár melletti titkárnői teendőket látja el időálló profizmussal, kedvesen, udvariasan. Munkáját Rektori Dicsérettel és Pro Universitate Arany Éremmel jutalmazták. Sosem mondja azt, hogy „nem tudom megoldani”, ellenben megkeresi azt a kollégát, aki segíteni tud a felmerülő kérdésben, feladatban. A húszas éveinek elején került az István utcába, és jó ideje már ő tanítja az új belépőket arra, amire a figyelmét az elsők között felhívták: mindig az egyetem érdekét tekintés legfontosabbnak munkájuk során.

Beszélgetés Varga Gabriellával, a Rektori Hivatal titkárnőjével

"Mindig a megoldást keresem"

BALÁZS GUSZTÁV

– Angyalföldi lány vagyok és a mai napig ott lakom. Anyukám szövőnő, apukám mintakészítő volt, sajnos ma már nincsenek közöttünk, de mindent amit az életben hasznosítok, tőlük tanultam. Kézügyességükből nem sokat örökölttem, de nem esek kétségbe, ha ki kell cserélnem egy izzót, vagy be kell tekernem egy csavart.

– **Kérem, meséljen az egyetem előtti éveiről!**

– Virágkötő szerettem volna lenni. Amikor a pályaválasztási könyvet lapozgattam, megsúgták a szüleim, hogy ott aztán a tövisek mellett hangyától kezdve az összes bogárig minden előfordul. Erről az álmomról hamar lemondtam, mert minden állattól tartok, félek, főleg a bogaraktól.

Kereskedelmi iskolát végeztem. Bár a szakmában nem dolgoztam, gyakorlaton, az üzletekben megtanultam az emberekkel való kommunikációt, akkoriban ezt a kifejezést nem ismertük. Ha egy vevő odajött hozzám, és kérdezett valamit tőlem, sosem feleltem azt, hogy nem tudom. Ezért mertek egyedül hagyni például a csemegepultnál, pedig általában egy szakképzett eladó mellett dolgoztunk. Azt hiszem, ezért tudtam helytállni a VI. kerületi ÁNTSZ-ben, ahol egy évig dolgoztam. Legfiatalabbként én fu-

"Nálunk erős a hagyománya az egymás iránti tiszteletnek"

tottam mindenhová. Álomom mindig is egy saját kis üzlet volt, amit talán még nem késő megvalósítani. Hozzá tartozik, hogy fiatalon kerültem ide az

Egyetemre, így az István utcában váltam felnőtté. Ez az életem egyik fele. Itt ismerkedtem meg a párommal, aki villanyszerelő.

– **Milyen feladatokat kell nap mint nap megoldania a Rektori Hivatalban?**

– Amit csak el lehet képzelni, változatos a munka, nincs két egyforma nap! Természetesen vannak ismétlődő teendők, mint a „postabontás” papíron és elektronikusan, a megbeszélések rektor úrral és főtitkár úrral, vendégek fogadása, értekezletek előkészítése.

Kapcsolatot tartok a postázós kollégáinkkal, a kommunikációs és a biztonságszervezési osztály munkatársaival.

Közösen szervezzük a rendezvényeket, de nagyon sok a váratlan teendő is. Bármikor, bárhol számíthatunk egymás segítségére!

Csapó Tímea tanulmányi osztályvezetővel félszavakból vagy mozdulatokból megértjük egymást. Akkor vagyunk nyugodtak, az ünnepeken, ha tudjuk, hogy a másik a közelben van. Együnk az aulában, másunk kint az előtérben, ez utóbbi én vagyok. Onnan bármikor meg tudunk oldani olyan problémát, ami váratlanul felmerül. Egyébként a protokolláris feltételek megteremtése után inkább a láthatatlanságra törekszem. Hálas vagyok mindenkinek, akitől a negyedszázad alatt tanultam, ellestem a titkársági

munka csínját-bínját, bár közülük már sokan nincsenek az Egyetemen.

– **Mi jellemzi a közös munkát az Egyetem vezetőjével?**

– A gyors, gördülékeny együttműködés. Úgy gondolom, hogy eddig minden felettesemmel megtaláltam a közös hangot és bízom benne, hogy ez a jövőben is így marad.

– **A munkahelyén töltött negyedszázad három vezetői korszakra bontható. Melyek voltak ezek fő jellemzői?**

– Mindegyik főnökömtől kaptam életre szóló útravalót. **Dr. Solti Lászlónak** köszönhetően tudok valamennyit szülészetből, **Dr. Fodor László** révén járványtanból, **Dr. Sótónyi Pétertől** pedig anatómiából.

Ma már a kisujjamban van, hogy mit kell csinálnom a Rektori Hivatalban; néha azért van még ennyi év után is olyan kérdés, kérés, ami kifog rajtam. Akár otthonról is tudok segíteni a kollégáknak a telefon segítségével.

Egy külső szemlélő számára „egyszerűnek” tűnhet az Egyetem, hiszen elsősorban állatorvosokat képez, kisebb részben biológusokat, de valójában mégsem „egyformák” az egyes szakterületek művelői. Az állatorvosok nagy családján belül külön-külön világot képviselnek a belgyógyászok, a klinikusok, az élettanászok, az állathigiénikusok és így tovább.

Azt sem szabad szó nélkül hagyni, hogy 1997-ben az Állatorvostudományi Egyetemre vettek fel, azután a Szent István Egyetem Állatorvostudományi Kara lettünk, majd 2016-tól visszanyertük az önállóságunkat és én végig itt lehettem.

– **Kollégái kiemelik az elhivatottságát. Azt mondják, hogy Varga Gabriellának az Egyetem az élete.**

– Örülök, hogy sokan így látják. Jól érzem itt magam. Az önállósulást követő kancellári rendszer három éve alatt azonban többször megfordult a fejemben a váltás gondolata. Ezalatt az időszak alatt, úgy érzem több évet öregedtem. Elillant a nyugalom, nagy lett a jövés-mentés, a fluktuáció. Sérült a megszokott stílus, olykor elfelejtettek köszönni az új emberek. Amikor reggel bejöttem, nem tudtam, mikor mehetek majd este haza. Egy idő-

ben egyedül vittem a Rektori Kancellári Hivatal titkársági feladatait – azokat az időket nem kívánom vissza.

A koronavírus járvány hosszabb ideig megnehezítette az én életemet is, magam is megbetegedtem, de sikerült úgy szervezni a munkát, hogy akkor is helyettesítő kollégáim segítségére lehettem.

– **Ha újabb munkatársak érkeznek, mi az, amit a legfontosabbnak tart elmondani nekik?**

– Munkájukban mindig az Egyetem érdekét tekintsek a legfontosabbnak. Arra is felhívom a figyelmüket, hogy legyenek udvariasak, köszönjenek egymásnak.

Nálunk erős a hagyománya az egymás iránti tiszteletnek. Ez abban is megnyilvánul, hogy ismerjük a rangokat, tudjuk, kik az Egyetem vezetői. Lehet, hogy ez poroszos hagyomány, de beválik, eredményes, hiszen intézményünkről gyakran elhangzik az a vélemény, hogy ez a legjobb magyar egyetem és családiás.

S ami ugyancsak fontos, soha nem mondom kapásból egy kérésre – például telefonhívásra –, hogy nem tudom megoldani, hanem azt felelem, hogy rövid időn belül visszahívom. Közben megkeresem azt a kollégát, aki tud segíteni, mert mindig a megoldást keresem. A mai napig előfordul, hogy ezt vagy azt nem tudom és megpróbálom kideríteni, kihez lehet fordulni. Az esetek nagyobb részében eredménnyel is jár a módszerem.

– **A mosolya mellett számomra a gyorsasága is különleges. Ön még az Önnek küldött levelet gondolom át még egyszer, amikor már a választ is megkapom.**

– Azért ez nincs mindig így. Ha könnyű a kérés, akkor a válasz is hamar megszületik. De azért vannak olyan óhajok, amik rajtam is kifognak. Tény, igyekszem mindent pillanatok alatt megválaszolni. Ez annak is köszönhető, hogy az István utca kapuja előtt hagyom a családi életem batyuját és csak hazafelé veszem fel újra.

– **Mi van ebben a batyuban?**

– Egy boldog párkapcsolat. A páromnak van egy kislánya, akinek azt hiszem, az egyik legjobb barátja vagyok, és van egy unokaöcsém. Velük nagyon jó a kapcsolatom, mindig mindent meg tudunk beszélni. Mindketten 14 évesek, ezért most a kamaszkor rejtelseinek kiismerése a feladat. A nagyfiút most vették fel szakács, turizmus–vendéglátás szakra. Ennek nagyon megörültem és mondtam is neki, ha megtanulod a sütés-főzés fortélyait, majd te veszed át a szerepemet. Erre azt felelte, ő inkább azt szeretné, ha én főznék azután is... Egyébként szeretek a konyhában is ügyködni. A születésnapjára – ami idén egybeesett a Hősök napjával –, muffin tortát készítettem.

– **Úgy tudom, hétvégenként a hátizsákot is gyakran a vállára veszi.**

– Péntekenként sokszor utazunk Tolna vármegyébe, Diósberénybe, egy kis faluba, a párom édesanyjához, aki már elmúlt 80 éves, de még mindig nagyon lendületes, amit irigylek is tőle, a szó legjobb értelmében. Évről-évre „kiharcolja”, hogy legyen veteménységertje. Így aztán kevés panellakó vághatja annyiszor a füvet, mint én. Szerencsémre ez engem kikapcsol az egész heti intenzív munka után. Még az ideai hűvös tavaszon is nem egyszer nagykabátban ültem ki az általunk épített teraszra, élvezni picit a napot. A falusiak úgy mondják, hogy a panelházakban lakók méhkaptárban élnek. Sokáig nem értettem ezt a hasonlatot, de tulajdonképp igazuk van. Mert ők így látnak minket, reggel kirepülünk, este vissza a kaptárba egy dolgos nap után.

Igyekszünk ilyenkor sokat a természetben lenni, nagyokat sétálni. Nyáron kint ülve a teraszon nincs is jobb, mint a madáracsicsergést hallgatni. A falunkban hosszú évek kihagyása után újra megjelent a gólya és tudom, tavaly nyáron felfedeztük, hogy bagolycsalád él a kertünkben. Nagyon szeretem családi körben, a természetben eltöltött órákat!

Nincsen olyan jól megrakott szekér, amire ne lehetne még pakolni – halljuk idősektől, amikor még tovább traktálnák a vendéget. Az Állatorvostudományi Egyetem Lovas Szakkollégiumának tagjai nem a szekeret pakolják tovább, hanem a lógyógyászattal kapcsolatos mélyebb ismeretek megszerzésére adták a fejüket. Fenyvesi Zsófia, a szakkollégium vezetője szerint a tehetséggondozásnak és az önképzésnek erre a formájára ezen a területen előttük még senki sem vállalkozott. A negyedéves állatorvos-tanhallgató útja az István utcáig egyébként inkább tipikusnak nevezhető.

Beszélgetés Fenyvesi Zsófia állatorvos-hallgatóval

„Hamar megtalálja itt mindenki a helyét és a társaságát”

BALÁZS GUSZTÁV

– A természet szeretete, a természetben való időtöltés mindig is közel állt a családukhöz, bár sosem gazdálkodtunk, abban az értelemben, ahogyan azt vidéken gondolják. Sőt, a folyók városából, Győrből költöztünk Tényőre. A község a Bakony északi nyúlványán, a Sokorói-dombságban fekszik. Nagyon szép a környék, szettek ott lakni, jó oda hazamenni.

Édesanyám végzettsége szerint pedagógus, szabadidejét viszont, ha teheti, legszívesebben kertészkedéssel tölti. Igazi növényrajongó, nagyon szereti a virágait, emellett madárbarát is. Édesapám pedig, bár a hétköznapiakban hegesztéstechnikával foglalkozik, kikapcsolódását az erdőjárásban, vadászatban találja meg. Ebben a szelvényben nevelkedtünk tehát az öcsém-mel, hogy a körülöttünk lévő természetet szeretni, tisztelni kell. Ő egyébként édesapám nyomdokán haladva elektrotechnikusként tanul. Az ember közelében élő állatokkal való foglalkozás gondolatát, az állatorvoslás iránt való érdeklődést viszont én hoztam a családba.

Sokan vagyunk – elég, ha csak a hallgatókkal készült cikkek utalunk –, akik kisgyerekkorunk óta tudjuk, hogy állatorvosok akarunk lenni. Ezt 3-4 évesen kitalálja az ember, és ha szerencséje van hozzá, akkor ehhez tartja magát és véghez is viszi. Rengeteg ilyen kisgyerekkori fotó készült rólam, amiken gyógyítgatom a plüssállataimat.

„Újra magabiztosabban állok neki a tanulásnak és a vizsgáknak”

A szerző felvétele

– **Hogyan váltott a plüssállatokról lóra?**

– Ötéves koromtól folyamatosan lovak közelében vagyok. Úgy kezdődött, hogy egy tényői lovarda tulajdonosának a lányával jártam egy osztályba. Jóban voltunk, sokszor mentem át hozzájuk, ő pedig nyilván tudott lovagolni. Sokat voltunk a lovak között, és nekem is megtetszettek.

Hobbilovasnak tartom magam, rajtengedély vizsgát nem tettem soha, így versenyeken sem veszek részt. Szerintem nincs jobb érzés annál, mint amikor az ember a szabadban egy ló hátán ül. Egyébként korán önálló-sodtam, ötödik osztálytól az érettségiig Győrben tanultam, a Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium diákja voltam.

– **Nem gondolt arra, hogy inkább Bécsben szerez diplomát?**

– Felmerült bennem a gondolat, de a szüleim jobban örültek, hogy a határon belül maradok. Érettségim idején nem is volt olyan folyékony a né-

met nyelvtudásom, hogy biztossággal vállalhattam volna egyetemi képzést Ausztriában.

– **Miként alakult az élete az Állatorvostudományi Egyetemen?**

– Az első vizsgaidőszak mélyvíz volt, akkor is, ha nem ért váratlanul, hiszen a középiskolában belénk sulykolták, hogy aki egyetemet akar végezni, annak meg kell tanulnia tanulni rendesen. Ennek ellenére kicsit rezgett a lécs – de nem esett le. Ezt sajnos a másfél éves járványidőszak követte, ami mindnyájunkat kikököntetett a mindennapi tanulásból. A harmadévi második felében és a negyedévi aztán ismét felvettük a ritmust. Újra magabiztosabban állok neki a tanulásnak és a vizsgáknak.

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy már az első tanévben kialakult az a társaságom, amely azóta is összetart. Szerintem kevés egyetemen

van ennyire jó és összetartó közösség, mint a miénk. Ezt biztosan elősegíti az is, hogy kis hallgatói létszámú intézmény vagyunk, ahol sokkal könnyebb megismerni mindenkit, ezért hamar megtalálja itt mindenki a helyét és a társaságát. Tanulmányaink előre haladtával természetesen egyre inkább próbálunk a saját projektjeinkre koncentrálni, kicsit kevesebb időt tudunk

együtt tölteni. **Pónya Ágnessel** az első napoktól összeköt bennünket a lovak iránti érdeklődés. Az összes nyári gyakorlatunkat közösen teljesítettük a Bálolnai Nemzeti Ménesbirtokon. **Dr. Horváth Daniella** felügyeletével takarmányozástanból, állattenyésztéstanból. Az idei nyár orvoslási gyakorlatát is együtt tervezzük tölteni a Lógyógyászati Tanszéken és Klinikán. Sem a kötelező gyakorlatokat, sem a Szakkolis tevékenységemet nem tudnám elképzelni Ági nélkül. Rengeteg nehéz pillanaton segített már át a jelenléte, és szerintem remekül kiegészítjük egymást, mert amellett, hogy általában hasonlóan látjuk a dolgokat, mindkettőnknek mások az erősségei.

– **Lovagolni is együtt járnak?**

– Igen, ha van rá lehetőségünk. Az időpontok egyeztetése sokszor nem egyszerű, az utóbbi időszakban ritkán találtunk szabadidőt. Amíg fiatalabb koromban hetente többször is lovagoltam, most már inkább havonta egyszer-kétszer, és ez nagyon hiányzik az életemből. Az Egyetemen pedig rendelkezésre állnának a feltételek: Dóramajorban nemrég kiépítettek egy új lovas tereppályát, ezt szeretnénk mindenképp kipróbálni.

– **Voltak nehéz pillanatai lóháton?**

– Fogalmazhatunk úgy is, hogy a ló hátán, meg úgy is, hogy a ló alatt. Egy alkalommal egy barátnőmmel eső után mentünk ki lovagolni és nem mértük fel rendesen a pályaviszonyokat. Nagyrészt tehát a mi hibánkból történt a baleset. Vágtatás közben egy kanyarban megcsúsztam a lóval. Olyan szerencsétlenül sikerült elesni, hogy rám zuhant a ló és eltört a jobb lábfejem. Az egy kellemetlen pillanat volt. Szerencsére teljesen meggyógyultam, nem ért maradandó sérülés. Mivel a társam a földön volt, gyorsan segített és kórházba szállított.

– **Milyen viszonyban áll a lovak iránti szeretete és az állatorvosi hivatás el-sajátítása?**

– Mostanra már nagyon közeli viszonyban. Úgy jelentkeztem az Egyetemre, hogy a diploma megszerzése után lovak gyógyításával szeretnék foglalkozni. Első és másodévben a tapasztalataim ezt a hozzáállásomat

nem kérdőjelezték meg, de úgy gondoltam, hogy nyitni szeretnék e szakma összes aspektusa felé. Kipróbáltam magam a kisállat-gyógyászatban is, sőt, azóta rendszeresen rendelőbe is járok, mert nagyon megszerettem az ottani világot. Jelenleg a törökbálinti Vahúr-Vet csapatának tagja vagyok, asszisztensként. Ezenkívül másodév után volt szerencsém egy nyarat eltölteni a Győri Állatkert ellátó állatorvosa mellett, így kicsit megismertem az egzotikus vonalat is. A haszonállat-gyógyászattal inkább csak az egyetemi tanulmányok keretein belül foglalkoztam, de ez az irány eddig kevésbé keltette fel az érdeklődésemet. Negyedév végén tehát már elmondhatom, a jövőmet a lógyógyászat területén képzelem el, akár klinikán belüli ellátást végezve, akár kiszálló, ellátó állatorvosként.

– **Elkötelezettségét megerősítették a Klinikán szerzett tapasztalatai?**

– Igen. Amellett, hogy harmadévtől a klinikai napokon kötelező jelleggel járunk Üllőre, én már az őszi félévben teljesítettem az egyhetes lógyógyászati ügyeletet. Ennek az az előnye, hogy végig ott vagyunk és ha az orvosok látják az emberen az érdeklődést, a tettvágyat, ráadásul ügyesnek is bizonyulunk, akkor sok mindent megengednek – legyen szó gyógyszerek beadásáról vagy vérvételről. Ha olyan periódusokban érjük utol az orvosokat, amikor éppen ráérnek segíteni, nagyon szívesen magyaráznak. Emlékezetes maradt számomra, amikor az őszi ügyeletem egyik napján **Dr. Bodó Gábor** professzor egy régebbi CT-vizsgálat eredményeit nézte át úja, értékelte ki a felvételeket. Egy szeszámcsonti ciszta műtéti eltávolítására készült és annak a technikáját gondolta át. Odahívott bennünket, hogy nézzük meg a képet mi is és mondjuk el, szerintünk mit látható rajta. Jó érzés volt, hogy aktívan bevonnak minket a valós klinikai esetekbe is. A tanszéken szeretném írni majd a TDK-munkámat is, erről már beszéltem a Profesz-szor úrral.

– **A Lovas Szakkollégium 2022 decemberében alakult meg. A pró-bafélév végéhez közeledve a szakkol-**

légium vezetőjeként miről tud beszámolni?

– A Marek József Szakkollégium ugyan már évek óta aktívan működik, de a miénkhöz hasonló, kifejezetten lovas közösség még tudtommal nem szerveződött előzőtt az egyetemen. Ennek persze meg voltak a maga előnyei, és hátrányai is: mindent nekünk kellett a nulláról kitalálnunk, kezdve a tagok létszámával, az előadók és a programok szervezésével, és még sorolhatnám. De egy percig sem bánom a sok belefektetett energiát, mert olyan előadásokat, szakmai programokat valósítottunk meg, amikre egyszerűen nincsen idő a tanmenetben. Az első félévünkéből két eseményt emelnék ki. Az egyik egy nagyon tartalmas, előadást és gyakorlatot is magába foglaló, fogászati témájú nap volt. A második, a Mogyoródi Sándor-huszárok és Történelmi Lovas Hagyományörzők Egyesületénél tett látogatásunk, amely azt bizonyította számunkra, hogy az akár évszázados hagyományokat is hitelesen fenn lehet tartani. Mi olyan aktív szakmai közösséget szeretnénk építeni és fenntartani, amely elősegíti a tehetséggondozást, önképzést a kiválasztott szakterületeken, különösen a lógyógyászattal kapcsolatos mélyebb ismeretek megszerzését, a tudomány művelését. A lovas szakkollégium szenátusi jóváhagyással alakult meg, munkánkat támogatja **Dr. Sótonyi Péter** rektor, **Dr. Battay Márton** főtitkár, **Dr. Bodó Gábor** professzor és az egész Lógyógyászati Tanszék és Klinika.

– **Azért is nagyra becsülöm mindazt, amit elmondott, mert az Egyetem arról híres, hogy itt sokat kell tanulni. A szakkollégiumosok még kicsit tovább is terhelik magukat. Mire jut Önnek mindemellett ideje?**

– Szeretek olvasni, bár az egyetemi penzum elég sok. Igyekszem időt szakítani a sportolásra is, de ha valami különlegességet kell mondanom, az az, hogy nagyon szeretek vezetni. Sok ezer kilométert tettem már meg az autómmal, ami tökéletesen kikapcsol. Pest környékét azonban még jobban fel szeretném fedezni. Budapest megismeréséhez pedig egy élet is kevés.

Dr. Kutas Ferenc búcsúztatása

(Elhangzott 2023. április 12-én, a Farkasréti temetőben)

Tisztelt Gyászoló Gyülekezet!

Ismét gyászol az állatorvos-társadalom. Súlyos veszteségeink az utóbbi időben növekedtek, tudományterületünk nagyjai közül többen befejezték földi pályafutásukat. Itt hagyott bennünket Kutas professzor úr, mindenki szeretett tanára, fogalom volt ő a tanítványok és a munkatársak körében. Mi, utódok, szerencsésnek tarthatjuk magunkat valamennyien, akik még hallgathattuk óráit, beszélhettünk vele, csodálhattuk azt a belülről jövő mély bölcsességet és békét, amely lényéből sugárzott. Kutas tanár úr még azt a régi veterinárius tudáskincset, jellegzetes állatorvosi gondolkodást adta tovább a mai kor állatorvosainak, amely annyira hiányzik a csupán modern laboratóriumi módszereket, digitális oktatást használó kutatók világából. Ezen oktató-géniuszok egyik legnemesebbike volt Ő.

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy Kutas professzor végakarátában foglalt kérésének eleget téve, Egyetemünk rektoraként, kollégaként, tanítványként és barátként búcsúzhatok az állatorvos-tudomány kiemelkedő egyéniségétől, a szakmailag és emberileg is példaértékű oktatótól, aki nagyon közel állt hozzám. Életútját több helyen méltatták, így életének csupán főbb állomásait említem.

Kutas Ferenc 1930. szeptember 17-én született Budapesten, középosztálybeli család egyetlen gyermekeként. Középiskolai tanulmányait a pesti Piarista Gimnáziumban végezte, ahol a magatartásformát és a jellemet is meghatározó hagyományos humanista szellem uralkodott. 1949-ben lépett át először Alma Materünk kapuját, amely élete végéig második otthona volt. Állatorvosdoktori diplomájának megszerzését követően, 1954-ben az Élettani Tanszéken helyezkedett el, ahol 1973-tól a Biokémiai Osztály vezetője és a tantárgy előadója volt.

A hallgatókra nem, mint diákokra tekintett csupán, hanem egyenrangú partnerként, kollégaként kezelte őket, ezzel is hangsúlyozva, hogy az emberi kapcsolatoknak másféle formája nem is létezik számára. Hitt az oktatáson keresztüli nevelésben, amelynek mestere volt. Az oktatás mellett nagy hangsúlyt fektetett hallgatóink sportéletére, Egyetemünk sportegyesületének irányítására.

Egész életművének legkedvesebb és legnagyobb területét adta az oktatás, a hallgatókkal való foglalatosság, szakmai értékrendje megrendíthetetlen volt. Hazánkban kevés olyan állatorvos van, akit ne tanított volna, s bár szigorú vizsgáztató volt, hallgatói rajongásig tisztelték és szerették, amelyek ékes bizonyítéka, hogy 23 alkalommal ítélték neki a magyar, angol és német nyelvű hallgatók a legjobb előadó címet. A hallgatóság számára ő volt maga a biokémia, amit hatalmas tudása, felkészültsége, hihetetlen memóriája bizonyított. A hagyományok, Egyetemünk története mindig közel álltak lelki világához, fontos feladatának tartotta Alma Materünk történelmének ápolását, a gondjainkra bízott új nemzedék lelkébe beültetni

nagyjaink örökbecsű alkotásainak ismeretét és tiszteletét. Hálásan köszönöm a sorsnak, hogy bármikor fordulhattam hozzá igaz baráti tanácsért, amelyek nagyban segítettek, hogy jó irányba indult el Egyetemünk jövője és ma egy kar helyett újra Állatorvostudományi Egyetem lehetünk.

Tisztelt Professzor Úr! Kedves Feri Bátyám!

Tanítványként, barátként búcsúzom. A magyar állatorvos-társadalom nevében is köszönöm ezt az Alma Materünket gazdagító életet. Személyesen azt is köszönöm, hogy abban is megerősítettél, csak így érdemes élni: szakmai tisztességgel, emberi méltósággal, cselekvő elkötelezettséggel. Egy olyan példakép munkája és szellemi nagysága előtt tisztelgünk, amelyhez csak nagyon kevés hasonló van. A fájó úrt, amit magad után hagysz, idővel betöltik az emlékek, a Veled kapcsolatos élmények. És nekem ilyen emlékem sok van, hiszen barátságunk több, mint 40 esztendő óta, első oktatói lépéseimtől rektori tevékenységemig. Itt szeretném valamennyiünk nevében megköszönni **Dr. Túry Ernőné** és **Dr. Neogrády Zsuzsanna** kolléganőinknek azt az önzetlen barátságot és segítséget, akik mindvégig melletted voltak, hogy otthon, szeretett környezetemben – ahogy mindig is kívántad – hunyhasd le szemedet. A kollégák, tanítványok, hallgatók magukkal vitték bölcsességét és tanításod.

Téged mindenki ismert, tisztelt és szeretett. Köszönjük, hogy tanítóttál bennünket és Veled dolgozhattunk. Köszönjük, hogy segítettél, szerettél minket. Isten Veled.

Dr. Sótonyi Péter
az Állatorvostudományi Egyetem
rektora

Lótenyésztés TanTúra 2023

5:30-kor indultunk, mint később kiderült, kicsit korábban kellett volna. 33 hallgatóval, jórészt a harmadévből, akik már elvégezték a Tenyésztést. Pontosan indultunk a théta agyhullámok hátán.

DR. MARÓTI-AGÓTS ÁKOS

Mindenki megkapta az induláshoz az „Útmutató a spanyol lovasiskola látogatásához” firlefrancot, ami a Szent György lovasfolyóiratból, Magyar Katonai Szemléből, a Tolnai Világlapjából és avittas lexikonok (Pallas, Révai) cikkeiből, szócikkeiből állt össze. A brosrút **Hecker Walter** professzor, a Lovasakadémia alapítójá, a 'Lótenyésztők kézikönyvének' szerzője – **Bodó Imre** professzorunkkal együtt – lektorálta! Ugyan csak a nyomtatás után, de mégiscsak az egyik legnagyobb magyar lovas szakember nézte át (akinek öt éves lányunokája is állatorvos akar lenni, ezért kapott már Állatorvosi cerkakészletet, gumidisznot, injekcióstollat, stb...!)

A császárvárosba már komoly esőre érkezünk, de uge kit érdekelt ez a Hofburg kapujában állva? Szerencsére nem kellett sorba állnunk, mert még az istállóban is körbevezettek volna minket, ha nem késünk egy kicsit, de így viszont ripsz-ropsz bejutottak hallgatónk az első emeleti karzatra, ahol az első sorból figyelhették a „Morgen Arbeit”, a csődörök és a lovasok reggeli edzését. Bécs szürke lipicai lovait a piberi állami (*Bundesgestüt Piber*) ménesben tartják, tenyésztik és csak az ivaros ménnek kerülnek előzetes, alap idomítást követően a lovasiskolába.

Eközben a FilmFakt **Csurgai Kristóf** kollégával, az operatőrrel **Dr. Max Dobretzbergerrel**, a lovasiskola nyugdíjas állatorvosával, a Nemzetközi Lipicai Lótenyésztők Egyesületének elnökével forgatott egy beszélgetést jó barátjáról, Hecker Walterről! Mert követhető filmünk, idén karácsonykor Walterről fog szólni!

Bent a lovasok, ahogy Max nekünk a portánál elmondta, reggel héttől már

Dr. Max Dobretzberger

Rombauer Tamás

egy edzést elvégeztek, ezért a ménnek nyugodtabban dolgoztak eddigre. Sajnos föld feletti magasiskolai gyakorlatokat nem is gyakorolták, de egy „Piaffe” is hatalmas élmény előben a Spanyol Lovasiskolában! Az alakzatban lovaglást gyakorolták leginkább a díjlovas alapelemek mellett. Az oszlopok közötti idomításból csak néhány átlovaglást láttunk, de látszott, hogy az idomításnak itt az is fontos része, hogy a lovak (kizárólag ivaros ménnek!) egymást és a zajongó közönséget is megtanulják verekedés, riadozás nélkül, és elegánsan elviselni!

A hagyomány itt kézzelfogható! A lovasok egyenruhája, kis háromszögű kalapja, a rézveretes lószerszámok, a gyönyörű barokk épület, amelyet *Joseph Emanuel Fischer von Erlach* tervezett, a császári páholyal, benne *VI. Károly* osztrák császár (mint magyar király *III. Károly* 1711 – 1740) portréjával, amely felé a lovardába belépő lovas kalaplevéve tisztelegni tartozik, mind az élő hagyományról szól! Persze ráépül erre az üzlet is a shoppal, de valamiből életben kell tartani ezt a többszázéves hagyományt a tömegturizmus világában!

A tréning után átverekeztük magunkat a 11-re elviselhetetlenné duzzadt turista tömegen és visszaültünk a lo-

gós buszunkba. Megérkezve Bábolnára kétfogásos ebéd az Ötösfogatban, majd a Ménésbirtok kedvességéből szakértő vezetés a bábolnai Lovasmúzeumban. Eközben a FilmFakt éhkoppon forgat **Rombauer Tamással**, az arablovas egyesület elnökével, a Bábolnai Ménés egykori vezetőjével a ménes fedeles lovardájában, a Hecker Walter filmhez.

Csepegni kezd az eső az eddig viszonylag száraz Bábolnán is, mikorra

Tamás már az istállóban mutatja be a hallgatónknak a Ménésbirtok Shagya valamint arab és angol telivér fedezőménjeit. Utána mindenki átjön a fedelesbe, ahol kezdetét veszi a ló küllemi bírálatáról szóló előadás *Kemir IX* pej és *Gazal XXV* (Shahim) fekete ménnel illusztrálva. A két Shagya mén sokat segített az előadásban fiatal felvezetőikkel, hogy a küllemi bírálatban mit és hogyan kellene nézzünk és látnunk! Elhangzott, hogy milyen fontos lehet a mozgás bírálatánál az esetleges anatómiai hibák, végtag problémák észrevétele és végül azt is, hogy bizony sok múlik a felvezetésen is!

Ekkorra a FilmFakt már három kamerával forgatta a „Ló küllemi bírálat” oktatófilmet a tanszéknek és a Magyar Arabló Tenyésztők Egyesületének!

*

A kérdések után elbúcsúztunk Rombauer Tamástól és a Ménésbirtoktól, aztán már csak a hazaindulás volt hátra a „2023-as Lótenyésztés TanTúrából”. De a hazaúton még a lektorált füzetecske végén egy QR-kóddal megoldhattuk a *Lótenyésztés TanTúra kvíz*! Ezt **Gáti Veronika** hallgatónk verőhiba nélkül időre (5 perc) teljesítette, amihez gratulálunk neki!

V. Fogathajtó és Főzőverseny: Lovasok és ízek viadala Dóramajorban

Este hétig a közelgő Medárd sem merte megzavarni az Állatorvostudományi Egyetem június 7-i V. Fogathajtó és Főzőversenyét Dóramajorban, Üllő határában. Utána azonban rögvest felhőszakadás mosta el az esemény nyomait, de a nagyszerű nap emlékei minden résztvevőben megmaradtak.

Az Egyetem, amellyel élén jár a kutatásban és az oktatásban, a hagyományok teremtésében is szorgalmas. Önállóságának visszanyerése óta tradícióvá vált a nyár eleji fogathajtó és főzőverseny a tangaz-

daságban, valamint a szeptemberi ökörsütés az István utcai kampusz parkjában.

Ha lovakról esik szó, mindenki a fegyelmezettségre asszociál, ami egyáltalán nem esik messze az állatorvosi hivatástól, amit a világon harmadikként Pesten kezdtek oktatni, ahogyan azt Dr. Sótonyi Péter rektor a versenyt megnyitó köszöntőjében kiemelte.

A verseny kezdete előtt Sárai Szabó Kelemen győri bencés perjel mondott áldást.

Ugyancsak a fegyelmezettséget

képviselték a MH gróf Nádasdy Ferenc Huszárosztályának katonái, akik a bevonuló fogatokat vezették fel, illetve a Mogyoródi Sándor-huszárok és Történelmi Lovas Hagományőrzők Egyesületének tagjai, akik színpompás bemutatóikkal gazdagították a napot.

A kettes fogathajtó verseny mezőnyében két pályán folyt a küzdelem. A lipicai és nóniusz fogatok segédhajtói Lázár Vilmos, Szegedi Gábor, Cseri Dávid és Kaszta Attila voltak. A versenybizottságot Fülöpné Mátyus Zsuzsanna vezette. Az izgalmas pár-

viadalok végén az elsőséget Dr. Sótóyi Kata vívta ki édesapjával, Dr. Sótóyi Péterrel szemben. A dobogó 3. fokára Gere Imre tűzoltó ezredes állhatott.

A főzőverseny résztvevői mintegy húsz bográcsban mérték össze ízvilágukat, azonos feltételekkel, de eltérő gasztronómiai gondolkodásmóddal. Míg a fogathajtáson a gyorsaság és a pontosság döntött, itt sokkal tágabb lehetőségei nyíltak az egyéni megoldásoknak. Blaskó János Venesz-életműdíjas mesterszakács, Horváthné Csapó Tímea tanulmányi osztályvezető és Kaszás Géza színművész e megoldások teljes kínálatával találkozott. A dobogó tetejére a Vagány vargányák álltak, második lett az IMF, harmadik a R(K)omatál.

A napot Jácint és a zenekara invenciózus zenéjével zárta a sokadalom.

**HALLGATÓI
KONCERT**

Április 26-án az aulában ismét megrendezték a Hallgatói Koncertet. Dr. Sótorny Péter rektor köszöntője után a következő műsor hangzott el:

Jancsó Benedek: Liszt – II. Magyar Rapszódia (zongora), Fácán Zsófi: Lloyd Webber – Éjfél (ének), zongorán kísért Teremi Dárus. Fácán Zsófi: Radnóti Miklós – Trisztánnal ültem... (vers), Solti Bettina: Chopin – Variációk egy Rossini témára (fuvola), kísért Mekis Péter, Gál Csaba: Gál Csaba – Tisztán (vers), Hejler Luca: Bródy – Bordódi Kristóf (ének, gitár), Szabó Ábel: Gershwin – The Man I Love (zongora), KántÁTE Kórus: Népdalcsokor, Madarász Noémi: Madarász Noémi – Odüsszeia (zongora, ének), Mayer Ádám Sándor: Gershwin – Summertime (klarinét), Román István – Laár András – Nyúl nyál vers, Pinney Samu & Hettyésy Máté: Joji – Glimpse of us (zongora, szaxofon)

Balázs Gusztáv felvételei

EQUUS NAPOK 2023

Idén is volt móka, kacagás, szinte egy álló hétig tartottak a nagy hagyományú hallgatói napok, a szabadban, egyetemi és kollégiumi tereken.

Lapunk következő oldalain ezt a hangulatot idézzük fel képriportokban, elősegítve, hogy akár évek, akár évtizedek múlva, az újabb- és újabb találkozások alkalmával ne csak a halványuló emlékekre hivatkozzanak a jelenkor boldog átélői.

Az oldal fotóinak forrása: univet.hu

Emléktáblát avattak az Equus Klubban

Bucsy László (1945-2022) és Hamar György (1948-1993), az egyetemi klub 1967-68-as megalapításában meghatározó szerepet betöltő állatorvoshallgatók emlékére állítottak táblát évfolyamtársaik április 19-én az Equus Klubban, amit Gaál Tibor és Sótónyi Péter lepleztek le.

Bulejka Alexandra felvételei

International Day

Az Equus Napok elmaradhatatlan eseménye az International Day, melyen a nemzetközi diákok kitelepülnek a campus parkjába és jellegzetes ételeikkel-italaikkal kínálják hallgatótársaikat.

Fotó: Dr. Bartha Tibor

Irány a kollégium!

Az Egyetem minden hallgatójának legalább egyszer el kell sétálnia a campusról a kollégiumba vezető hosszú aszfalt-szőnyegen, s erre a legjobb alkalom az Equus Napok felvonulása, amikor a legnagyobb közösségben teljesíthető a táv, mégha – mint idén is történt – égi áldás is kíséri a vidáman menetelőket.

Hűvösebb időben kimondottan előnyös a Sótonyi Patika Diópálinkájának fogyasztása, amit a sor élén álló hintót vezető rektor bocsát a sokadalom rendelkezésére.

Fotó: Balázs Gusztáv

„Hawaii hangulat és tökéletes magyarság” – ismerd meg Rhiannon Rodgerst!

Rhiannon az Állatorvostudományi Egyetem ötödéves hallgatója, akinek története Hawaii partjaitól egészen Magyarország szívéig vezet. Interjúnkban olvashatsz az életét átható lovas szenvedélyéről, a különböző kultúrákhoz való kapcsolódásáról, és megosztja titkos tanulási módszerét is, mely segít megőrizni hatékonyságát.

BULEJKA ALEXANDRA

– *Hawaiiról származol, de tökéletesen beszélsz magyarul. Ez egy ritka kombináció.*

– Igen, anyukám magyar, édesapám pedig Hawaiin született. Életem első öt évében csak magyarul beszéltem, majd az iskolában csak angolul, egészen 18 éves koromig. Amikor Magyarországra jöttem, újra kellett tanulnom a magyar nyelvet, mindent értettem, de a beszéd sokkal nehezebb volt. A szüleim Budapesten ismerkedtek meg. Nagypám az ELTE-n tanított nyelvészetet, és ő volt édesanyám témavezetője. Amikor édesapám meglátogatta nagypámat, akkor ő megkérte anyámat, hogy mutassa meg a fiának a várost, így ismerkedtek meg.

– *Igazán romantikus történet.*

– Igen, nagyon aranyos történet. Azután visszaköltöztek Hawaiira, így én ott nőttem fel. Nagyon szerencsés vagyok, hogy beszéljek magyarul, mert ezt a nyelvet nem könnyű megtanulni.

– *Hawaii sokak álom-úticélja. Mi-lyen volt ott felnőni?*

– Nem jártam olyan gyakran strandra, mint ahogy azt az emberek gondolnák, csak tanultam, tanultam és tanultam. Hatéves koromban kezdtem el lovagolni. Hawaii egy igazán pihentető hely, de kicsit unalmasná válik, legalábbis ha 18 évet töltesz ott. Budapesten mindig van hova menni ha unatkozol, egy előadás vagy egy koncert. Csak felhívod egy barátodat, és fél óra múlva már ott is lehetsz.

Otthon nem olyan jó a tömegközlekedés, busszal ugyan bejutsz a városba, de csak óránként egyszer járnak. Hawaii fantasztikus hely nyaraláshoz, de én imádom Budapesten tanulni.

– *Szóval a lovak fontos szerepet játszanak az életedben.*

– Kis korom óta megszállottja vagyok a lovaknak és a lovaglásnak. Szerencsére édesanyám mindig támogatott ebben. Korán csatlakoztam egy szervezethez, az Amerikai Póni Klubhoz, ahol nem csak lovagolni tanítanak meg, hanem törődni a lovakkal, megfelelően gondozni őket. Ahhoz, hogy szintet léphess a Klubon belül, vizsgát kell tenni. A D szinttel kezdődik, majd C, B, az A pedig a legmagasabb kategória. A B és az A szintet elérők már országos minősítéssel rendelkeznek. 15 év körül lehettem, amikor a B vizsgára készültem. A tananyag mindent magában foglalt, az alapvető anató-

miától a sebkötözésig, a környéken előforduló mérgező növényektől a tréning programokig. Egy izzasztó, kétnapos vizsga volt. Ez volt az a fordulópont számomra, ahol éreztem: az életem hátralévő részében ezt szeretném csinálni. Személyesen szeretem a lovakat, velük szeretnék dolgozni is, különösen az ortopédia területe vonz.

– *Hawaiin sok különleges állatfaj él, ritka fókák, teknősök és delfinek, igazán változatos a tengeri állatvilága. De te úgy döntöttél, hogy az Állatorvostudományi Egyetemre jössz, Magyarországra.*

– Igen, mindig ez volt a terv. Hawaiin nincs igazi állatorvosképzés, nagy a tengerbiológus közösség és az oktatásban is ez kap főszerepet. Kissé ironikus, de valójában rettegek az óceántól. Nem volt a legjobb így az óceán közepén felnőni. Szeretem a partot,

de a nyílt óceánon hajóra ülni egyszerűen ijesztő. Volt néhány tényező, amelyek miatt Magyarországot választottam. Az egyik nyilvánvalóan az, hogy beszélem a nyelvet, illetve a nagymamám itt él, így közelebb lehetek hozzá. Otthon más az oktatási rendszer is. Egy négyéves alapképzést kell elvégezni, mielőtt posztgraduális képzésre mehetnél, nekem ez időpazarlásnak tűnik. És persze a pénzügyi része is fontos volt.

– **Végzős vagy, most fél év gyakorlat következik, majd megkapod a diplomád. Hogyan tovább?**

– Nagyon izgalmas, hogy akármerre mehetünk és akármilyen területen dolgozhatunk. Ugyanakkor ijesztő is a sok lehetőségből választani. Diplomaosztó után az EU-n belül tervezek maradni, szívesen dolgoznék valamelyik skandináv országban, esetleg Svájcban, Ausztriában vagy Németországban. Még kérdéses, nem vagyok biztos benne.

De az első tervem az, hogy átmegyek a vizsgákon. Aztán visszamegyek Hawaiiira, most lesz az ötéves középiskolai osztálytalálkozó, majd utazgatok egy kicsit. Ha sikerültek a vizsgák, akkor az egyik jutalmam az, hogy néhány barátommal Milánóba megyünk egy The Weeknd koncertre.

Nagyon izgatott vagyok a II. félévi gyakorlat miatt. Tegnap voltunk Ausztriában azon a klinikán, ahol dolgozni fogunk, az egyik hallgató családja irányítja. Fantasztikus volt! Végre elkezdhetek dolgozni állatorvosi területen, alkalmazhatom mindazt a tudást, amit itt tanultam.

– **Miről szól a szakdolgozatod?**

– A Járványtani és Mikrobiológiai Tanszékkel dolgozom, azon belül az Immunológiai részleggel, **Gulyás Dominikkal** és **Lőrincz Mártával**. Éppen most fejeztük be a kísérletünket. TDK dolgozatot kezdtem el írni, melynek témája a kis molekulatömegű anyagokkal történő veleszületett immunitás módosítása és hatásai a vese karcinóma sejtekre egérmódelben.

Célunk, hogy daganatos állatokban alacsony molekulású anyagok használatával újraaktiváljuk az immunrendszert. Az adatok jelenleg feldolgozás alatt állnak, tehát még nem tudok konkrétumokat mondani. De ez is egy feladat a nyárra, megírni a szakdolgozatomat.

– **Feltételezésem szerint neked könnyebb volt az egyetemen beilleszkedned, mint más nemzetközi hallgatónak.**

– Tudom, hogy Magyarországra érkezve először sok diák kulturális sokkot él át. Szerencsés vagyok, mert élnek itt rokonaim és sok barátom van, magyarok és külföldiek egyaránt. Gyerekkoromban minden nyáron egy-két hónapot Magyarországon töltöttem, 13 körül lehettem, amikor anyukám elkezdett lovas táborokba küldeni. Sok barátom van az egyetemről és azon kívül, akikkel minden héten összejönünk Dungeons & Dragons-t játszani.

– **Milyen más hobbit üzől?**

– Szeretek festeni, absztrakt képeket készíteni és videojátékokkal játszani. Az első itt töltött éveimben sokat írtam, főleg novellákat, novellákat ol-

vasni is szeretek. Sport tekintetében a műugrás az, amit szívesen csinállok. Azok a sportok érdekelnek, amelyek inkább a testkontrollra épülnek és nem feltétlenül csapatsportok. Nagyon rossz a mélységérzékelésem, ezért szörnyen röplabdázom vagy baseballozok.

– **Milyen tanácsot adnál azoknak a középiskolásoknak, akik állatorvosi pályát terveznek?**

– Bíz magadban, legyen hobbid az egyetemen kívül és találd meg a számodra legjobb tanulási módszert! Ez az egyetem nagyon nehéz, de egyúttal az is kiderül, hogy ki akarja igazán. Itt azok sikeresek, akik maguk miatt akarják ezt. Ha szenvedélyesen akarod, akkor bíznod kell magadban, hogy végig tudod csinálni.

Találj az egyetem mellett hobbikat! Persze nem kerülheted el a könyveket, de nem kell

minden idődet tanulással tölteni, jól is érezheted magad. És ami még fontos, hogy találj egy olyan tanulási módszert, ami jól működik neked! Néhány évembe telt, mire rájöttem, hogy én vizuális típus vagyok.

– **És mi a véleményed a mentális terheléséről? Te nagyon nyugodtnak tűnsz.**

– Szerintem a legjobb, amit tehetsz, ha egy kicsit elnéző vagy magaddal szemben. Van egy szigorú szabályom, soha nem tanulok este 6 óra után, még vizsga előtt sem. Talán olvasok egy kicsit, de nem intenzíven. Napközben, 6 óra előtt megcsinálom, amit csak tudok, aztán hazamegyek és szabad vagyok.

Régebben sokat küzdöttem a gondolattal, hogy mindig tanulnom kellene. Aztán ha pihentem, akkor jött ez az érzés...

– **A büntudat?**

– Igen, pontosan, azt hiszem, ezt sokan érzik... Hogy tanulniuk kéne, de nincs energiájuk hozzá. Ezért állítok magamnak határidőt, mert akkor könnyebb napközben produktívnak maradni, és elérni a céljaimat.

'Hawaiian vibes and flawless Hungarian' – meet Rhiannon Rodgers

Rhiannon is a fifth-year student at the University of Veterinary Medicine Budapest, whose story will take you from the shores of Hawaii to the heart of Hungary. In our interview you can read about her lifelong passion for horses, cultural connections and her secret study method which helps her to stay productive.

ALEXANDRA BULEJKA

– *You are from Hawaii, and you speak perfect Hungarian. It is a rare combination.*

– Yes, my mother is Hungarian, and my father was born in Hawaii. For the first five years in my life, I exclusively spoke Hungarian, but then I went to school and I mainly spoke English until I was about 18. When I came back here, I had to relearn Hungarian in a sense. I understood it but speaking was a lot more difficult. My parents actually met here in Budapest. My grandfather taught at ELTE, he was a linguistics professor, and he was the thesis advisor of my mother. My father came to visit my grandfather and my grandfather asked my mother to show his son around the city and that's how they met.

– *A romantic story.*

Yeah, it's very cute story. They moved to Hawaii together, so I grew up there. I'm very fortunate to be able to speak Hungarian because it's not an easy language to learn.

– *Hawaii is a dream destination for a lot of people. What was it like to grow up there?*

– I didn't go to the beach that often as people think, I was just studying, studying, studying. However, I have ridden horses since I was six years old. The interesting thing about Hawaii is that it's really relaxing as a vacation spot, but it can get a little boring if you're there for 18 years. In Budapest there's always something to do if you're bored. There's always some comedy night or a concert going on. You can call up a friend and be there in half an hour. There's not much public

transportation back home. Buses take you into the city, but they only run every hour or so. It is a fantastic place to vacation, but I do love studying in Budapest though.

– *So, horses play an important role in your life.*

– Ever since I was very little, I was obsessed with horses, and I wanted to ride. My mom always wanted to culture my interest in horses, she was

always very supportive of that. I joined an organization called the USPC (United States Pony Club) that teaches young people not just the riding aspect but also the caring and maintenance of horses. You can take tests to level up in the USPC. It starts from Level D and then C, B, A is the highest. Both B and A levels are nationally rated. So, when I was around 15 years old I was studying for the knowledge portion of the Level B test. The material included everything from basic anatomy to wound care, poisonous plants in your area to training programs. It was a nerve wrecking two day-long exam. It was a kind of turning point for me where I said, okay, this is what I want to do for the rest of my life. Horses are definitely my passion and I want to work with them, especially

orthopaedics is the area which fascinates me the most.

– *You can find a lot of unique animal species in Hawaii like rare seals, turtles and dolphins, a diverse marine life. But you decided to come to a Hungarian University of Veterinary Science.*

– Yes, that was always the plan. There's no proper vet school in Hawaii but there's a big marine biologist community and education system. It's a little ironic that I'm actually terrified of the ocean. So growing up in the middle of an ocean was maybe not the best for me. I like the beach but being on a boat in the open ocean just scares me. There's a couple of factors that made me choose Hungary. One obviously being that I spoke the language and my grandmother lives

here, so I could be closer to her. And the education system back home is different. It is odd that you must do four years of undergraduate, before you can go to graduate school. It seemed like a waste of my time. And of course, the financial part.

– ***This was your final year, now you have a half-year practice and you get your degree. What's next?***

– It is exciting that we could really do anything and go anywhere. But it's also daunting because you know, what do I do? My current plan is to stay within the EU after graduation. Perhaps I would go to Scandinavian countries or work in Switzerland, Austria, Germany. It's a little up in the air. I'm not really sure yet.

But my first plan is to pass the exams. In the summer I'm hoping to go back to Hawaii for my five-year high school reunion then do some traveling. As a bit of a 'passing exams' reward, a couple of my friends and I are going to go to Milan to see The Weeknd in concert.

I am very excited to be doing the 11th semester work. We visited the clinic yesterday where we will be working in Austria. It's run by the family of a fellow student here. The clinic was fantastic, and I am very excited to start working in veterinary medicine, to start applying all the knowledge that I've learned here.

– ***What is your thesis about?***

– I'm working with the Epidemiology Department, specifically with the Immunology Department with **Dominik Gulyás** and **Márta Lőrincz**, we had just finished our experiment. I'm doing a TDK on 'Modification of the Innate Immune Response with Low Molecular Weight Substances and its Effects on Renal Carcinoma Cells in a Mouse Model'. We are attempting to use these low molecular weight substances to reactivate the immune system when an animal has cancer. We are still processing all our data so I can't say anything conclusive yet. But that's another plan for the summer actually to write my thesis.

– ***I assume it was much easier for you to fit in compared to other international students.***

I know a lot of students have a kind of culture shock when they first get here. I am lucky because my cousins live here, and I have a lot of friends, Hungarians and Internationals both.

Growing up I came to Hungary every summer usually for a month, sometimes two. When I was about 13 years old my mother started enrolling me into horse riding camps here, and I became friends with some of the kids there. I have a bunch of friends from all different universities, not just UVMB, because we get together every week to play Dungeons and Dragons.

– ***What kind of other hobbies do you have?***

– I like to paint, mostly abstracts in my free time, and play video games. I used to write quite a bit in my first couple of years here, mainly short stories. Similarly, I love reading short stories. I also enjoyed doing diving, not scuba diving but from a diving board. I am fascinated with sports that are more based on bodily control and not necessarily involving a team. I have quite bad depth perception, so I'm terrible at volleyball and baseball, those kinds of sports.

– ***What advice would you give to other students who are still in high school and plan a career in veterinary medicine?***

– Trust yourself, have hobbies outside of the uni, and find your best study method. This degree is very difficult, but it also shows who truly wants it. The ones who succeed the most often here are those that really want this path for themselves. If you are passionate about it, you have to trust yourself to make it through. Find

hobbies outside of the university. Of course, you need to put your head in the books, but not all the time, you can still have fun. And the last thing is to find a method of studying that works

best for you. It took me a couple years to figure out that I am a very visual learner.

– ***And what about the mental load of this field? You seem very relaxed.***

– I think the best thing is just to be a little more forgiving for yourself. I have a strict rule that I never study after 6 p.m., even the night before an exam. Maybe I'll read a little bit, but never intensively. During the day I'll get as much as I can before 6 p.m., and then I can go home and do whatever else I want. I often struggled especially in the earlier years with this feeling of 'I need to be studying' all the time. You know, if I'm relaxing then I get this feeling like...

– ***Guilt?***

– Yeah, exactly, I think that's a universal experience. I know a lot of other students, who have this feeling that they should be studying, but they don't have the energy for it. So that's why I set myself a deadline because then it's also easier to stay productive throughout the day and complete your goals.

Intellectual fireworks in Hódmezővásárhely

When it comes to the ceremonial signing of cooperation agreements, you can always expect something interesting to happen, but the kind of intellectual fireworks (in lack of a better term) we witnessed when the leaders of UVMB and Hód-Mezőgazda company put their signatures on the document at the fair called Great Plains Animal Husbandry Days is a rare experience for any journalist and makes a lasting memory for all attentive participants. The presenters (mostly UVMB staff) talked about current hot topics with such fervent enthusiasm and insight that their attitude alone could serve as an example for any student involved in the work of Student Research Societies. One might say enthusiasm comes as no surprise when you have leading experts sharing their knowledge under a tent, but the spirit of the place and the dedication of the participants to agriculture and expertise seemed to have a visible impact on our teachers.

Travelling to a place (with excellent ecological conditions for farming) that is well over 250 kilometres from the University, our ambassadors loudly "heralded" the message that efficient farming, an uninterrupted food supply and food chain safety cannot be achieved without the sciences cultivated by UVMB, so send your talented youth to István Street in Budapest and employ them once they return with the knowledge obtained.

Held for the 31st time in the rural area near Hódmezővásárhely, the fair confronted us with the fact that

we earthlings have to survive thousands of existential threats to our lives. After all, it's always been like that... For example, we learned that the African Swine Fever was a disease created as a result of human intervention; to develop an efficacious vaccine seems like an impossible mission, but ASF "triggered" the establishment of in vitro gene reserves for endangered Hungarian swine breeds, which is one of our University's commitments. The threat to our health is greatly increased by the fact that everything and everybody is on the move as a result of globalism. Acts of bioterrorism are nearly as old as humanity, but today even the threat to commit such acts can cause significant financial and social losses. Anti-microbial resistance is a topic you must discuss with the utmost care and responsibility, because it is literally a matter of life and death. We also learned that precision cattle farming had come up with some unprecedentedly creative monitoring solutions for herd health and reproductive biology.

The nearly three-hour-long event, which was attended by 60 of our students accompanying our colleagues, tried to answer the questions emerging in agricultural production and served as an excellent promotion of the diverse and internationally outstanding activities conducted in our clinics and laboratories. The event was worthy of the great breeding and farming fair. Based on the feedback, UVMB's initiative deserves a sequel.

Gusztáv Balázs

Interview with Prof. Dr. Sándor Cseh

From Üllő to California – a life centred around birth

It is not very uncommon to see fathers and sons with distinguished careers at the same workplace. Although not completely extraordinary, the story of Dr. Sándor Cseh and his father is certainly not typical. They don't have any photos of working together, because the professor of the Department of Obstetrics and Food Animal Medicine Clinic lost his father when he was 16. By that time however, he was already deeply interested in the veterinary profession. In his office, the memory of Sándor Cseh Sr. is represented by two pictures and a 900-page book authored/edited by him. In 1949, he conducted and supervised the birth of the first calf conceived through artificial insemination in Hungary. In 1979, his son began his career at the embryo transfer station in Üllő. Here's an extract of our interview with him.

profession back then. In 1971, we were already living in Buda. One day the next year, my father was driving me to Toldy Ferenc High School when he got sick. I took the wheel and drove him to János Hospital, but by the time we got there, he was already gone. His third heart attack took his life.

– How did you follow in your father's footsteps almost immediately in 1979, after you got your degree?

– The Üllő Embryo Transfer Station was looking for a vet. They had just started the introduction of a new reproductive technology a few months earlier. I was hired, and I worked there until 1995. I was involved in the transfer of cattle and sheep embryos, the cryopreservation of embryos and the in vitro fertilization (IVF) of cattle and sheep oocytes. As a result, Hungary's first calves and lambs from in vivo and in vitro produced and cryo-preserved embryos were born. I am credited for the adaptation and industrial application of a successful large-scale sheep embryo transfer technology.

– Your path took you from Üllő to California...

– Starting in 1995, I spent 4 years at Loma Linda University's School of

Medicine as a visiting researcher. My research area was the assisted reproduction of primates. In addition, I also participated in the work of the university hospital's infertility centre. That's how I got involved in the human IVF programme, including the cryopreservation of human embryos.

– How did your career go on?

– Accepting Prof. Dr. László Solti's invitation, who headed the Department and Clinic of Obstetrics and Reproductive Biology from 1994 to 2011, I returned to Hungary in 1999. I founded a new laboratory, the Laboratory of Andrology and Assisted Reproduction. I have been a Doctor of the Hungarian Academy of Sciences since 2004 and I served as a Head of Department between 2011 and 2020. Since 2002, I have been serving as a consultant at the Buda Infertility Centre of Szent János Hospital. I work as a member of the team that is credited for conducting the birth of the first new-borns from cryo-preserved ova in Hungary and Central-Eastern Europe, which was also the 3rd such case in Europe and the 8th in the world.

– Beside all that diverse work, what do you like doing in your spare time?

– Fortunately, my wife tolerates that I work so much. She obtained a degree in Hungarian studies and popular education at ELTE University and a librarian diploma at KLTE. She retired from the library of the College of Health at Semmelweis University. We are infected with the love for theatre arts as my younger son David, after obtaining his diploma from ELTE University, got a degree in dramaturgy at the University of Theatre and Film Arts as well. His play "Still Beautiful After a Storm" is on the repertory of Vígszínház theatre. He also works as a visiting lecturer at the Hungarian University of the Arts. Dániel is four years older, he has a Fulbright Scholarship and teaches at ELTE University's Department of American Studies. They have both obtained a PhD degree. Dani and I like going to football matches, and we all love family trips.

GUSZTÁV BALÁZS

– My father was born in Sövényháza near the city of Szeged, in a farming family. He got a degree from the Veterinary Medicine Department of the Hungarian Royal Palatine Joseph University of Polytechnics and Economics in 1939. A year later, Dr. Henrik Hetzel invited him to join the Obstetrics Clinic as an assistant lecturer. He was soon drafted into the army. He was a POW and released after 3 years in 1948.

– How did you spend your childhood years?

– I was born in 1954. My father was 40 at the time. I went to primary school in Hernád Street. The school had weekly morning and afternoon shifts, so I either went from the school to the University or vice versa. I saw various kinds of medical operations, so I already got close to the veterinary

Interview with Gabriella Varga, the secretary of the Rector's Office

"I'm always looking for the solution"

Of all the organizational units of the University of Veterinary Medicine Budapest, Gabriella Varga learnt the name of the Rector's Office first, because that's where she applied to back in 1997. She's been here ever since, performing her secretarial tasks with timeless professionalism, kindness and politeness. As an appreciation of her work, she was given a Rector's Commendation and the Pro Universitate Gold Medal. She never says "I can't solve this problem". Instead, she finds the colleague who can help to accomplish the emerging task. She was in her early 20s when she came to István Street. For quite a while now, she has been teaching newcomers the same thing that she was told back in the day: to prioritize the University's interest in their work. Here's an extract of our interview with her.

One of us is in the grand hall, the other stays outside in the corridor. The latter is me. Positioned like this, we can solve any problem that may arise suddenly. By the way, after the ceremonial requirements are all met, I try to stay invisible.

– The quarter of a century you spent at your workplace can be divided into three eras under three leaderships. What were the key characteristics of each period?

– I always found the common ground with all of my bosses, and they all gave me some lessons for life. Thanks to Dr. László Solti, I know a little about obstetrics, Dr. László Fodor taught me about epidemiology, while Dr. Péter Sótónyi helped me with anatomy. As a matter of fact, if I were a veterinarian, I could have obtained a PhD degree and countless veterinary specialist degrees by now. I have an in-depth knowledge of the routine in the Rector's Office. If necessary, I can even help my colleagues via telephone from home. For an outside observer, the University may seem like a "simple" institution as it mostly trains

veterinarians and some biologists, but the practitioners of the different areas are not the "same" at all. Within the big family of veterinarians, the practitioners of internal medicine, clinicians, physiologists, animal hygiene specialists, etc., represent very different worlds. Let me also note that I have been working here since 1997. I was hired by the University of Veterinary Medicine at the time, then we became the Faculty of Veterinary Medicine at Szent István University, and we regained independence in 2016 but my employment didn't change.

– When you welcome new colleagues, what do you tell them first?

– To prioritize the University's interest in their job. I also ask them to be polite and greet each other when they meet. We have a strong tradition of respecting each other. One aspect of this is to know the ranks; to know who the University's leaders are. It might sound like a Prussian type tradition, but it works, it's useful, because our institution is often described as the best Hungarian university with a family-like atmosphere. Another important thing: whenever I get a request, via a phone call for example, I never say I can't solve the problem. I always answer "I'll call you back shortly". In the meantime, I find the colleague who can help, because I'm always looking for the solution. To this day, it still happens that I can't solve a particular problem, so I try to find out who to turn to. My method is successful most of the time. On the whole, I strive to answer everything in a minute. The reason I can do it is because I leave the pack of my family life at the István Street gate, and only pick it up again on my way home.

– What's in the pack?

– A happy relationship. My partner has a daughter who considers me as one of her best friends, and I've got a nephew. I have a very good connection with them, we can talk about anything. They are both 14, so now my job is to try and understand the mysteries of adolescence.

GUSZTÁVBALÁZS

– What kind of tasks do you need to solve in the Rector's Office on a daily basis?

– Whatever you can imagine! It's a diverse job, no two days are alike! Of course, there are some repetitive tasks such as "opening the mailbox" both physically and electronically, briefing with the Rector and the Secretary-General, welcoming guests, preparing for meetings. I keep close contact with the colleagues in the mailing unit as well as the associates of the communication and security organization departments. We organize the events together, but we need to handle a lot of unexpected tasks, too. We can always rely on each other's help everywhere! Head of Students' Secretariat Tímea Csapó and I understand each other from half words and simple gestures. We can only relax at the ceremonies if we know the other is somewhere near.

Interview with Zsófia Fenyvesi

"You'll soon find your place and company here"

There's no loaded wagon you couldn't pack on a little more - old people often say when they want their guests to eat some more. The members of UVMB's Special Equine College don't pack on a loaded wagon. Instead, they decided to deepen their knowledge on equine medicine. According to Zsófia Fenyvesi, the head of the Special College, no one has ever tried this type of talent management and self-teaching in this area before. Apart from that, the fourth-year veterinary student's path to István Street can be considered typical. Here's an excerpt from the interview.

GUSZTÁVBALÁZS

– The love of nature and spending time in nature have always been close to our family, although we never did farming in the sense it is usually imagined in the country. In fact, we moved to Tényő from Győr, the city of rivers. The village of Tényő lies on the Sokoró Hills, the northernmost range of the Bakony Mountains.

My mother is a teacher by profession, but she loves spending her free time gardening. She's a real fan of plants. She loves her flowers, and she's a bird enthusiast, too. My father, who works with welding technology, likes to relax by hiking and hunting in the forest. So my brother and I were both raised in the spirit of loving and respecting the nature around us. By the way, my brother wants to follow in my father's footsteps and studies to become an electronics technician. I was the one who brought the idea of working with domestic animals and the interest in veterinary medicine into the family.

– **How has your life been at the University of Veterinary Medicine Budapest?**

The first exam period was like diving

in deep water, although it was something I expected as we were told many-many times at high school that if you want to get a university degree, you need to learn how to study. By a narrow margin, but I passed anyway. Unfortunately, the first semester was followed by 18 months of the pandemic, which derailed all of us from our daily studying routine. We got back on track in the second half of the third year and straightened out in the fourth year. I'm confident to take on my studies and exams again.

Let me mention that I found my group of friends as early as the first semester and we've been sticking together ever since. I think few universities have such a good and tight-knit community as ours. I'm sure it's an important factor that we are an institution with a small number of students, so it's much easier to get acquainted with everyone. You can soon find your place and company here. As we advance in our studies, we naturally try to focus more and more on our own projects, and don't have quite as much time to spend together.

Ágnes Pónya and I have been connected through our shared interest in horses from the very first days. We completed all of our summer practices in nutrition and animal husbandry studies together at the National Bábolna Stud, under the supervision of **Dr. Daniella Horváth**. This summer, we are planning to do our medical care practice together at the Department and Clinic of Equine Medicine, too.

– **UVMB's Special Equine College was formed last December. Near the end of the first trial semester, what can you tell us as the head of the special college?**

– Although the Marek József Special College has been active for years, I don't think an equine studies community like ours has ever been formed at the University. As always, being the first in something has its advantages and downsides as well: we had to come up with everything from scratch, such as the number of members, the organization of lecturers and programmes, and so on. But I've never regretted investing so much energy in it, because we could arrange for lectures and professional programmes that the curriculum simply doesn't have time for. Let me highlight two of our events in our first semester. The first one was a full day with a very rich programme of lectures and practices focused on dental work. The second one was our visit to the Association of Historical Equine Tradition and Sándor Mogyoródi Hussars.

We want to build and preserve an active professional community that promotes talent management and self-teaching in the selected professional areas, with special regard to acquiring in-depth knowledge in relation with equine medicine as a science. The Special Equine College was established with the approval of the Senate, and our work is supported by **Dr. Péter Sótónyi**, Rector, **Dr. Márton Battay**, Secretary-General, **Prof. Dr. Gábor Bodó** and the entire Department and Clinic of Equine Medicine.

BALLAGÁS

"Amit keresek, olyan szeretet,
Amiben nem kell játszani szerepet.
A szó elszóla emlékeim, rad,
Teremt